

De Maaseiker Monumententafel

Maaseik is een mooi en origineel monument rijker. Op de Markt, juist tegenover het Apotheekmuseum, bevindt zich dit bronzen meesterwerk van de hand van de kunstenaars Lieve en Roland Rens.

De Monumententafel is een antieke biedermeiertafel met daarop een stapel boeken die geopend kunnen worden en gewijd zijn aan bekende monumenten in Maaseik.

Elke afbeelding is in reliëf en er wordt ook uitleg in Brailleschrift gegeven.

De boekenstapel wordt, als een soort presse-papier, bekroond met een Maaseiker Bokkenrijder.

De Monumententafel is een geschenk van de Kiwanis Maaseik van Eyck.

DRIE MAANDELIJKS CONTACTBLAD JAARGANG XXXIII 2002 NR. 3

DE MAASEIKENAAR

INHOUDSTAFEL

- 113 Woord vooraf
- 114 De Maaseiker bevolking op 1 januari 2001
- 116 Uit de oude doos (Maaseiker konijnenbond 1956)
- 117 Uit het rijke Roomse leven: de suisse
- 120 Aw Mezeiker leedsjes en gedichsjes
- 121 Diksjenaer van het Mezeikers
- 123 Terug busverbinding Sittard - Maaseik
- 124 Lezers schrijven ons: "Den dujvel"
- 125 De aflaat van Portiuncula
- 130 In memoriam Winand Engelen
- 131 Maaseiker natuur: de roek (corvus frugeligus)
- 134 Pater Sangers en het gebed voor het eten
- 134 Pater Sangers herdacht
- 135 Buurtspoorweg "Maeseyck - Maestricht"
- 136 Jan Peeters 2

DE MAASEIKENAAR

- 137 Het vertrek van twee Maaseiker missionarissen
- 138 Ter wille van de smeer(Maaseiker toneel 1911)
- 149 Help Vincentius helpen
- 150 110 jaar geleden stemden te Maaseik de laatste cijnskiezers
- 153 Maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en uitdrukkingen
- 154 Maaseikenaren publiceren
- 155 De Maaseiker stoepaal
- 156 Kwist het wel in Maaseik
- 161 Helleputte, trök van weggewaes!
- 162 Rijmelarij over Joris Helleputte
- 163 Jeugdharmonie Concordia Maaseik

Een hoopgevend moment.
Zo mag je het ogenblik wel noemen
waarop de meeste van onze abonnees
hun broodnodige bijdrage voor 2002
hebben gestort. Immers, met die euro's
zijn we in staat dit kleinnood al meer dan
drie decennia in stand te houden!

.....en als de lang verwachte
busverbinding tussen Maaseik en het
andere Limburg eindelijk werkelijkheid
wordt, kunnen we enkel maar zeggen:
*"In ons stadje is er inderdaad een heleboel
dat beweegt in de goede richting!"*

En wat Helleputte betreft?

Hij ziet dat het goed is.

Namens de redactie,
Herman Hendrix

Woord vooraf

Een gelukkig moment.
Een blik op de achterflap maakt het voor
iedereen duidelijk: onze redactie is
uitgebreid met drie nieuwe leden, nl.
mevr. Thérèse Hendrickx-Godelaine en
de heren Marcel Cuyx en Rik Nulens.
Voor onze trouwe lezers zijn het alleszins
geen onbekenden.

Een droevig moment.
Vijftien jaar geleden moesten we helaas
afcheid nemen van Pater Willem
Sangers, medeoprichter en onmisbaar
redactielid van ons periodiekske en een
boegbeeld van onze stad.

Een ophefmakend moment.
Dat was het ongetwijfeld toen onze
volleybalploeg de dubbelslag wist te
behalen: landskampioen en tevens
winnaar van de Belgische beker. Proficiat!

Een verkwikkend moment.
Dat is het zeer zeker, nu de meeste
Maaseikenaren zitten te genieten van
een welverdiende vakantie, al geldt dat
jammer genoeg niet voor sommige (!)
studenten die er een "tweede zit"
hebben opzitten. Hun wensen we
uiteraard veel sterkte en succes toe.

De Maaseiker bevolking op 1 januari 2001

114 Martin Boonen

Uit de publicatie "De Limburgse bevolking op 01.01.2001" van de Provincie (2de directie, Welzijn en Volksgezondheid, Studiecel), excerpeerden wij voor onze lezers volgende gegevens over de demografische toestand van Maaseik.¹

Bevolking	Mannen:	11.644
	Vrouwen:	11.479
	Totaal	23.123
Oppervlakte:	7.691 ha.	

Bevolkingsdichtheid:	301 inwoners per km ²	
Ter vergelijking, uitschieters naar boven:		
Hasselt:	666 inw/km ²	
Genk:	725 inw/km ²	
uitschieters naar beneden:		
Voeren	85 inw/km ²	
Herstappe	63 inw/km ²	
onze buurgemeenten:		
Kinrooi:	216 inw/km ²	
Dilsen-Stokkem:	279 inw/km ²	
Bree:	216 inw/km ²	

Samenstelling van de Maaseiker bevolking:
Belgen:
10.378 mannen, 10425 vrouwen
totaal: 20.803

Niet-Belgen:
1.266 mannen, 1.045 vrouwen
totaal: 2.320

Dus 10% van de Maaseiker bevolking is niet-Belg.

Verdeling der nationaliteiten:

Turken:	5
Italianen:	50
Marokkanen:	212
Spanjaarden	18
Grieken:	13
Nederlanders:	1.179
Andere:	243

Burgerlijke Staat:

Ongehuwd:	9.962 of 42,6%
Gehuwd:	5.922 of 50,9%
Weduwnaar:	365
Gescheiden:	667

Bevolkingsaangroei:
Het jaar 2000 vormde voor het derde opeenvolgende jaar een nieuw dieptepunt in absoluut en relatief aantal geboorten in Limburg en wel met een daling van 112 t.o.v. het vorig jaar.

Geboortecijfer:
(aantal geboorten per 1.000 inwoners):

België:	11,22
Vlaams Gewest:	10,42
Limburg:	10,15

Sterftcijfer:
(aantal overlijdens per 1.000 inwoners)

België:	10,25
Vlaams Gewest:	9,68
Limburg:	7,78
Noord-Limburg:	6,85

Er is dus in Limburg en in Maaseik een beduidend natuurlijk saldo.

Bevolkingsverloop van de stad Maaseik

Toename van Belgen	van niet-Belgen	Totaal
A. geboorte	11 mannen	137 mannen
93 vrouwen	11 vrouwen	104 vrouwen
B. inwijking:	196 mannen	458 mannen
303 vrouwen	163 vrouwen	466 vrouwen
C. afname;		
sterfte:	5 mannen	95 mannen
67 vrouwen	3 vrouwen	70 vrouwen
uitwijking:	75 mannen	360 mannen
275 vrouwen	78 vrouwen	353 vrouwen

Samenvatting:

geboorten:	241 of 10,55 pro mille
sterften:	165 of 7,22 pro mille
saldo:	76 of 3,33 pro mille

inwijkingen:	924 of 40,43 pro mille
uitwijkingen:	713 of 31,20 pro mille
migratiesaldo:	211 of 9,23 pro mille

Leeftijdsofbouw van de Maaseiker bevolking:

	Belgen	Niet-Belgen	Totaal
0-19 jaar	5.042 (24,2%)	397 (17,1%)	5.439 (23,5%)
20-39 jaar	6.017 (28,9%)	749 (32,3%)	6.766 (29,3%)
40-59 jaar	5.592 (26,9%)	765 (33,0%)	6.357 (27,5%)
60 en meer	4.152 (20,0%)	409 (17,6%)	4.561 (19,7%)
545 personen of 2,4% zijn ouder dan 80 jaar:			

Ontwikkeling van de Maaseiker bevolking sedert 1970:

31-12-1970:	18.095
01-03-1981:	20.256
01-03-1991:	21.326
01-01-2001:	23.123

115

Uit de oude doos

116 Tony Van Wijck

Ons bereikte een foto (1956) van de vroegere Maaseiker Konijnenbond.

Zittend vlnr.: Albert Cox, ?, Gerard Schulpen, Jo Opdekamp, Jan Stroek, Meies Neel, Neer Hamers.
Staand vlnr.: Frans Crama, Henri Voorpijl, Henri Creyns, ?, Leon Schulpen, Door Wetzels, Franssen, ?, Winand Gommers, Pierre Leyen.

Uit het rijke Roomse leven: De suisse

Martin Boonen

Je moet al een belegen Maaseikenaar zijn om het je nog te herinneren, de suisse met zijn prachtig uniform, de steek op het hoofd en de sabel aan zijn gordel, als hij onder de hoogmis in de grote kerk met strenge blikken de kerkgangers in de gaten hield.

Vooraf de mannelijke parochianen die achter in de kerk bleven staan, waren het voorwerp van zijn argwanende aandacht. En riskeerde de ene of de andere kerkbezoeker het tijdens de dienst een praatje met zijn buurman te slaan, dan greep de suisse stante pede in. Want het was zijn taak in de kerk de orde te handhaven.

Een eeuwenoude instelling kan je het "Suisseschap" nauwelijks noemen. Het werd eerst ingevoerd onder Napoleon. Volgens het keizerlijk decreet van 30 december 1809 kreeg toen iedere kerkfabriek het recht een persoon te benoemen, officieel de kerkwachter of ook wel de kerkbaljuw genoemd, die moest instaan voor de ordehandhaving gedurende de godsdienstige plechtigheden.

De Maaseikenaars waren blijkbaar in die dagen nog vrome en godvrezende

parochianen en de kerkelijke overheid achtte het dus niet nodig hier een ordehandhaver aan te stellen.

Een halve eeuw later was de toestand echter lichtjes veranderd, want in 1850 oordeelde de kerkfabriek van Maaseik dat ze "gezien de wanordelijkheden die zich van tijd tot tijd binnen of buiten de kerk gedurende de eredienst voordoen" van dat recht gebruik moesten maken en een suisse aanstellen.

"Vu les irréverences qui se commettent parfois pendant les célébrations des services divins, soit à l'intérieur, soit à l'extérieur de notre église... pour le maintien de la police".

Dit recht van politie moet met de nodige korreltjes verstaan worden. De enige macht die de suisse bezat was iemand, die zich onwettig gedroeg, te bevelen de kerk te verlaten. Als aan dat bevel geen gevolg werd gegeven, diende de suisse de plaatselijke politie op te roepen.

Moelijkheden in de kerk hadden zich trouwens al vroeger voorgedaan. Zo noteert kapelaan Opt Endt voor het jaar 1817 in zijn dagboek "daer pater Van de Poel van het order der eerv. paters capucinen te Maeseyck tot bijstand van den heer pastoor van Thorn gezonden was, zoo wierd hij smorgens van eenen sekeren Rybens van Thorn in sijnen bigtstoel zittende mishandelt." Het kostte de dader voor de rechtbank van Maaseik 14 dagen cel plus de gerechtskosten. Het jaar daarop werd volgens dezelfde kapelaan een onderpastoor van "MaesEyck" (sic) de heer Cuppens, omdat "hij een kind in de catechismus berispde (sic) van de moeder die tegenwoordig was, in de tegenwoordigheid aller kinders en menschen aangerand." 117

Op 31 januari 1850 benoemde de Maaseiker kerkfabriek als eerste suisse voor de Sint-Catharinakerk de heer Jean Lambert Gruls. Zijn taak zou erin bestaan op zon- en feestdagen geüniformeerd in de kerk aanwezig te zijn gedurende de hoogmis en de mis van halfelf, maar

eveneens gedurende het lof, de vespers en bij de processies. Als vergoeding voor deze taak, zo werd besloten, ontving de man 60 fr per jaar. (Register van de deliberaties der Kerkfabriek, p 92)

33 jaar lang vervulde Gruls gewetensvol zijn plicht tot hij in 1883 overleed. Er diende dus te worden uitgezien naar een gepaste opvolger, en blijkbaar werd die kort daarop ook gevonden, want in januari 1884 werd de heer H.Creemers benoemd. (ibid. p370)

In 1900 werd de taak van de suisse - een taak die ondertussen een louter ceremoniële functie had gekregen - toevertrouwd aan de heer Mathieu Jacques Leenders. En hij is het die wij ons uit onze jeugd herinneren. In zijn martiaal uniform, de degen aan zijn zijde, zien we hem nog steeds geruisloos, maar met alziende blik door de kerk wandelen. In onze jongensogen

een figuur uit een historische film. En vol spanning wachtten wij op het moment dat hij eens zijn degen zou trekken. . In 1950 werd de heer Leenders door de parochie plechtig in de bloemetjes gezet wegens 50 jaar trouwe dienst als kerkwachter (Catharinakloke 14 mei 1950) . Bij zijn opruststelling kort daarop werd het ambt van suisse te Maaseik afgeschaffd. Een traditie van anderhalve eeuw hield op te bestaan.

De naam

Van waar echter die vreemde naam suisse, in de volksmond swisj? Om de naam te verklaren maken we een kleine sprong in de tijd. Het Franse woord "Suisse", letterlijk Zwitser, refereert aan de pauselijke Zwitserse Garde, één van de vier afdelingen van de Vaticaanse erewacht die onder paus Paulus II omstreeks 1460 werd

Jezus ! Maria ! Jozef !

Bidt voor de ziel van zaliger
MIJNHEER

Mathieu Leenders

ECHTGENOOT VAN MEVROUW
MARIA JACOBS

**Gewezen Suisse der Hoofdkerk ;
Lid van de Bond van het H. Hart ;
veroord met de Gouden Medaille met Palm
voor vijftig jaar kerkelijke dienst ;
veroord met de Gouden St-Lambertusmedaille
en het Nijverheidsrozetken 2de klas.**

geboren te Maaseik, op 5 augustus 1875 en aan onze
liefde ontrukd op 30 april 1956, voorzien van de
laatste H. H. Sacramenten.

Dnags voor de maand van O. L. Vrouw en het
feest van St-Jozef heeft O. L. Heer hem tot Zich ge-
roepen om in de hemel bij zijn lievelingsheiligen de
eeuwige beloning te ontvangen voor zijn schoon
leven.

Maria en Jozef, die hij vurig vereerde en die hem
tijdens zijn pijnlijke ziekte troost en opbeuring brach-
ten, stonden hem bij in zijn zachte doodsstrijd en
brachten hem bij Jezus, zijn Heer. Meer dan 50
jaar heeft hij als suisse met grote eerbied en stipt-
heid zijn dienst volbracht tot meerdere eer van God
en tot welzijn van zijn parochie. De woorden van de
H. Schrift had hij tot de zijne gemaakt: „De Ijver

voor Gods' huis is mijn grootste bekommeris. Zijn
plaats in het hemels Vaderhuis zal er des te schöner
om zijn.

De dierbare overledene was een voorbeeldig
man, bezielde met groot geloof en minzaam jegens
iedereen.

De beste troost, die een vader kan meedragen
naar het graf is tóch de overtuiging een getrouwe
echtgenoot en een tedere vader geweest te zijn, die
zijn kinderen talrijke voorbeelden van kristelijke
deugden als erfdeel heeft nagelaten.

Dierbare echtgenoot, lieve vader, tedere grootva-
der, heb dank voor alles.....

Wij bidden voor U ; bid gij ook voor ons. Wij blij-
ven dicht bij moeder, één in droeve en blijde dagen,
dat was toch uw innigste laatste wens.

Rust zacht in Gods' armen ; eens zien wij elkander
weer.

Mijn Jezus, barmhartigheid !
Jezus ! Maria ! Jozef !

**Om uw blijken van kristelijke deelne-
ming bij zijn afsterven danken U
De families LEENDERS-JACOBS.**

Aw Mezeiker leedsjes en gedichsjes

Tony Van Wijck

Oos Mari-j di-j haw eine vri-jjer, van JAHI
Oos Mari-j d-j haw eine vri-jjer, van JAHO
Oos Mari-j haw eine vri-jjer,
en het waas eine bessemesni-jjer, van JAHI, van JAHI, van JAHO!

Hae haw oeëre wi-j e kawf,
En hae huurde toch mer hawf!

Hae haw e bakkes wi-j 'nen oeëve,
Mèt ein snoeëterbel ter boeëve!

Hae haw 'ne bówk wi-j 'ne strówk,
En z'ne navel staak vuurówt!

Hae haw kni-jje wi-j 'nen os,
En z'n bóks hóng alti-jd los!

Hae haw 'n kont wi-j ein ków,
Dae det zaag dae waerde sjów!

Ingezonden door R. Latour.

Van de Heer G. Paumen ontvingen we een andere tekst op hetzelfde liedje:

Oos Katri-jn di-j haw 'ne vri-jjer, van ja hi... enz.
En 't waas 'ne bókkeri-jjer!

Hae haw ouge wi-j 'ne baer,
Mer Katri-jn di-j zoëg h'm gaer.

Hae haw ein naas wi-j 'ne pin,
mer de maaje zoeëte d'rin!

Hae haw oeëre wi-j 'nen ieëzel,
mer waas zoe sjów wi-j 'ne wieëzel.

He haw ein mówl wi-j 'nen oeëve,
en de belle hóngte ter boeëve.

He haw 'ne nak wi-j 'ne stieër
mer det deerde Katri-jn gein zieër.

He haw 'ne navel wi-j 'ne strówk
en de vlege kwoeëme d'rówt!

He haw bille wi-j nen haan
mer Kartri-jn det kwoeën t'raan

He haw ein bóks zónger pi-jje
en dao kwaam al 'ns get ki-jke!

Waem kènt er nog?????

opgericht ter bescherming van de paus en zijn paleis. Wie ooit het Vatikaan bezocht, heeft ze er zeker bewonderd, die operette-soldaten met hun stalen helm, hun hellebaard, in hun kleurrijke uniformen. Mooi zijn ze wel, maar up-to-date kan je de uniformen niet noemen. Ze zijn trouwens omstreeks 1540 ontworpen door niemand minder dan Michelangelo. De traditie schrijft nog steeds voor dat alle gardisten Zwitsers van geboorte moeten zijn. Zwitsers waren blijkbaar bekwame vechttjassen en eeuwenlang waren zij voor krijgsvorsten de beste huurlingen die men zich kon dromen. In onze taal bestaat trouwens nog steeds de uitdrukking "Geen geld, geen Zwitsers".

120 Welnu, het is aan deze Zwitserse garde, aan de "Suisses" uit het Vatikaan dat in de verfranste 19de eeuw onze bloedeigen kerkwachters hun naam te danken hadden.

Diksjenaer van het Mezeikers

Tony Van Wijck

1. aafhouwe, zw. ww. = weggaan
2. bestieëke, st. ww. , bestoeëk, bestoeëke = gelukwensen met geschenken, meestal op de vooravond van de feestdag van zijn (of haar) patroonsheilige (petroeënsfieës). Dit gebruik is aan het verdwijnen.

Gedachtenisprentje van mijn grootvader

3. doeëdsbeeldsje, zn. o. dim. (-s) = gedachtenisprentje.
Vb. Iech vónj nog doeëdsbeeldsjes van mi-jn groeëttawwers in einen awwe missaal.
4. doeëdsbreef, zn. m. (-breve, -ke) = rouwbrief, overlijdensbericht.
Vb. Op het Mezeiker Documentatiecentrum verzamele ze doeëdsbreve en doeëdsprentsjes.
5. doeëdsprentsje, zn. vr. dim (-s): zie "doeëdsbeeldsje"
6. eetëleere, zw. ww. = uitstallen.
Vb. Zi-j haet häör hieël mèlkefbrik good geëeteleerd.
Vgl. Fr. étaller
7. fëjiet, bn. = failliet, bankroet
8. fezant, zn. vr. (-e, fezentsje) = fazant
Vb. De jaach op de fezante is oeëp.
9. fis, zn. vr. (-e, -ke) = bunzing
Vb. He ging kni-jn ówthoeële met ein fis.
10. fisternelle, zw. ww. prutsen, knutselen
Vb. Get inein fisternelle (= iets in elkaar prutsen).
11. fótjsje, zw. ww. = knoeien, bedriegen.
12. fótstkónt, zn. vr. (-, -kuntsje) = slordige, vieze vrouw.
13. kemp, zn. o. (geen mv. geen dim) = hennep (cannabis sativa)
Hennep is de leverancier van o.a. marihuana. Vroeger vond men 'kemp' tamelijk veel op de velden. Uit de vezel van dit drie meter hoog gewas, dat tot de brandnetelachtigen behoort, werden sterke garens gesponnen. Van deze garens werden o.a. touwen en zeildoek gemaakt. "Kempgare" werd ook gebruikt voor de grove stof van de "teertèjje" rokken en voor de ijzersterke boerenkielen (de "kempekel"). Gekookt gebruikt men het 'kempzaod' als aas voor het vissen op voorn.
ss. kempzaod
14. kèpabel, bn. = in staat.

- Vb. *Dao is er neet këpabel vuur!*
Vgl. Fr. *capable*
15. kermenaaj, zn. m. (-e, -ke) =
carbonnade
ss. vérkeskermenaaj
16. pazviet, zn. m. (-e, -sje) = roerzeef
Vgl. Fr. *passe-vite*.
17. pëtrél, zn. vr. (-le, -ke) = ijzeren
draagbalk.
Vgl. Fr. *poutrelle*.
18. pëtrèt, zn. o. (-te, sje) = foto,
portret.
Vb. *Det is nog ei sjoëen petrèt van
oos Trui.*
Zegsw. *Det is mich e petrèt!* (Dat
is me er eentje!)
19. petrèttemieëker, zn. m. (-s, -ke) =
fotograaf
20. petrëttentrèkker, zn. m. (-s, -ke) =
fotograaf
21. reup, zn. m. (reupe, geen dim) =
afroep, afkondiging in de kerk van
een voorgenomen huwelijk
volgens voorschrift. Dit gebeurde
vroeger op drie
achtereenvolgende zondagen
tijdens de hoogmis. Iedereen die
bezwaren kende tegen het
afgekondigd huwelijk was
verplicht dit bekend te maken aan
pastoor of deken.
Vb. *Graad en Trui höbbe zóndig
hunnen iërste reup gehad.*
22. reup, zn. vr. (reube, reupke) =
raap
Vb. *Es 't kieërskiensje is geboeëre,
höbbe de reube häöre smaak
verloëere (na Kerstmis smaken de
rapen niet meer)*
N.B. Het zaaien van rapen
noemen ze "greun zèjje".
Zegsw. *Det is wujd op de reube (=*
ver versleten)
23. rouver, zn. m. (-s, -ke) = rover,
iemand die steelt.
24. rouve, zw. ww. = roven, stelen.
25. versnurke, zw. ww. = verschroeien.
Vb. *Mèt veurke stoeëke is m'n
bóks versmurkt.*
26. verzwense, zw. ww. = op
behendige wijze verkopen.

- Vb. *Ich höb m'nen awwen otto
verzwent.*
27. vlok, bn. = uitvliegengsgeraad.
Vb. *Di-j vugelkes zeen al vlok.*
28. vreugjaor, zn. o. (-e, -jäärke) =
lente
Vgl. Drs. *Frühjahr*
29. vrieë, bn. = ruw aanvoelen.
Vb. *Dae nówwen handdook is vrieë.*
30. teur, zn. m. (-e, -ke) = A. beurt; B.
ommetje
Vb. A. *Het is nów mi-jnen teurl!*
Vb. B. *ein teurke make (= een
ommetje maken)*
31. tówklatse, zw. ww., = dichtslaan
32. velle (bn) = van pels gemaakt
Vb. *Zi-j druug 'ne sjeke velle jas.*
33. zaal, zn. m. (zale, zaelke) = A.
groot prachtig vertrek, salon, zaal;
B. zadel (nb. in AN onzijdig)
Vb. A. *In dae zaal geit waal 500
man; B. Dae zaal is te klein vuur det
paerd.*
ss. A. zaalvoetbal, zaalwachter,
enz. B. fitsezaal.
34. zeiverlepke, zn. dim. (-s) =
slabbetje voor kinderen.
35. zieëmslap, zn. m. (-lep, -lepke) =
zeemleer
36. zoorkrówd, zn. o. (geen mv. geen
dim) = zuurkool
Vb. *Zoorkrówd wieërt ingemaak in
'ne steine pot.*
Vgl. Du. *Sauerkraut*
37. zwaoger, zn. m. (-s, -ke) =
schoonbroeder
Vgl. Rijnlands 'Schwager'.
38. zwieëgerse, zn. vr. (-, geen dim) =
schoonzuster
Vgl. Rijnlands 'Schwiegerse'.

Wordt vervolgd.

Terug busverbinding Sittard-Maaseik

Ghislain Vermassen

Reeds geruime tijd tracht het stadsbestuur de busverbinding tussen Sittard en Maaseik in ere te herstellen. Destijds werd deze lijn afgeschaft wegens gebrek aan belangstelling en dus wegens gebrek aan rendabiliteit. Ondertussen is er op het vlak van de mobiliteit heel wat water door de Maas gestroomd. De toenemende verkeerscongestie enerzijds en de mobiliteitsarmoede van zekere bevolkingsgroepen anderzijds dwingen de overheid tot stimulerende maatregelen voor het openbaar vervoer. Deze laatste stelling kan contradictorisch lijken, maar daar waar het wagenpark op jaarbasis toeneemt met pakweg 3% zijn er steeds meer (vooral oudere mensen) die zich niet meer kunnen verplaatsen. Het openbaar vervoer moet dan ook een instrument worden in het oplossen van het mobiliteitsvraagstuk. Het is daarbij opmerkelijk te moeten vaststellen dat we daarmee de klok ettelijke jaren terug zetten. Waarmee eigenlijk erkend wordt dat in de jaren zestig, toen alles moest wijken voor koning auto, van weinig visie getuigende beslissingen zijn genomen. In die tijd reed de trein immers tot in Maaseik, lag er een tramlijn van

Leopoldsburg en Tongeren tot Maaseik en reed er een bus tussen Sittard en Maaseik. Het kost nu heel wat geld, moeite en overleg om deze "fouten" uit het verleden te herstellen. Getuige de moeilijke gesprekken rond het herstellen van de buslijn Sittard-Maaseik.

Een drietal jaren geleden werden deze gesprekken gestart. De beide provinciebesturen werden mee rond de tafel gebracht evenals De Lijn en Hermes (private maatschappij, die het openbaar vervoer in Nederland exploiteert). Er werden studies uitgevoerd over de haalbaarheid van dit project. Uiteraard bleek uit deze studies dat de exploitatie niet onmiddellijk rendabel was. Dit had tot gevolg dat het verlies door iemand moest gedragen worden. De Lijn bedankte voor dit geschenk en vanzelfsprekend deed Hermes hetzelfde. Het voorstel werd toen gelanceerd om de beide provincies te vragen om het exploitatieverlies te dragen. Het ging immers niet over vele tientallen miljoenen en een goede mobiliteit moet de gemeenschap toch wat waard zijn. We kunnen hierbij verwijzen naar het gratis openbaar vervoer in Vlaanderen, althans voor sommige bevolkingsgroepen. Onze provincie was deze idee wel genegen, doch de Nederlandse provincie Limburg vond dit niet zo'n goed idee. Of dit met de spreekwoordelijk Nederlandse zuinigheid heeft te maken weet ik niet, maar in ieder geval zaten we in een impasse. Het dossier kwam opnieuw ter sprake naar aanleiding van het bezoek aan onze stad van de Bestendige Afgevaardigde van mobiliteit, Guy Vrijs, die ons beloofde deze aangelegenheid opnieuw ter sprake te brengen op het Inter-Limburgs overleg op het niveau van de bestendige deputaties. Ondertussen wordt er zowel in Nederland als in Vlaanderen ernstig nagedacht en gestudeerd over een structurele aanpak inzake ruimtelijke ordening en mobiliteit. Deze studies moeten uiteindelijk leiden tot de diverse

structuur- en mobiliteitsplannen. Via een gunstige wind kregen we het Nederlands provinciale structuurplan in handen en daaruit bleek dat de grensoverschrijdende busverbinding in dit plan is opgenomen. Ook in ons eigen provinciale structuurplan is er sprake van de restauratie van deze busverbinding. Nagenoeg alle voorwaarden waren dus vervuld om eindelijk het traject Sittard-Maaseik opnieuw met de bus te kunnen afleggen. Een tijdlang was het windstil. We hadden al de hoop op een nieuwe busverbinding opgegeven

Groot was dan ook onze opluchting toen ons op 26 april telefonisch door Hermes werd gemeld dat de bus tussen Maaseik en Sittard opnieuw zal rijden vanaf 25 augustus. Vooral nog is dit experimenteel. Het is de bedoeling dat het project na een zekere tijd wordt geëvalueerd, niet om de lijn opnieuw af te schaffen, maar met het vooruitzicht ze door te trekken tot in Molenbeersel. Daar waar aanvankelijk het water te diep leek, is opnieuw gebleken dat waar een wil is er ook een weg kan zijn.

Lezers schrijven ons over : "Den duivel"¹

René was de zoon van zeer fijne mensen. Vader Benoit was een carreur² die hier in Maaseik terechtgekomen was en zijn ma was Liza Wijnen, een uitstekende naaister. René had een zus, Mia, die gehuwd was met Frans Pernot uit Aldeneik.

René was als schooljongen ernstig gekwetst geweest en kon daardoor haast niet meer werken.

Ik denk dat hij pas die eenzaam is geworden nadat zijn ma gestorven was. Hij werd eerst nog zeer goed opgevangen door zijn zus Mia Pernot-Benoit, maar zij is jammer genoeg te vroeg heengegaan.

Daarmee kan men soms mis zijn als men iemand een naam geeft.

Met beste groeten,
Heléne Repriels -Van Esser

N.B. Erratum
Bij het artikel van vorig nummer "Den duivel is ouch doeëd" werd verkeerdelijk de heer Arno Latour als auteur aangeduid, daar waar het de heer Willy Borkelmans moest zijn.

1 Zie in de vorige "Maaseikenaar" pag. 80 "Maaseiker figuren".
2 Tegelleger

De aflaat van Portiuncula

Rik Nulens

Enige tijd geleden stond in de rubriek 'Duizendpoot' van het dagblad 'Het Belang van Limburg' een vraag van een lezer uit Lommel over het oude gebruik "Persjonkele" of "Persjoenkele", een dialectwoord dat ook in onze contreien bekend is voor het verdienen van de 'Portiuncula-aflaat'. Deze vraag wakkerde ook onze speurzinnigheid weer aan en we gingen op zoek naar de oorsprong van dit oude, religieuze (Roomse) gebruik.

De aflaat

(r.-k.) de kwijtschelding van die tijdelijke straffen die men na de vergeving der zonden hier of in het vagevuur nog zou moeten ondergaan: *de volle aflaat, volkomen kwijtschelding van alle tijdelijke straffen; de gedeeltelijke aflaat; iem. een aflaat geven, verlenen, schenken; een aflaat bekomen, verdienen;*

De oorsprong van Portiuncula

De oorsprong van Portiuncula vinden we in Midden-Italië in een klein dorpje Santa Maria degli Angeli, op een kleine afstand van Assisi in de wondermooie streek die Umbria heet. In het midden van de vierde eeuw, onder de regering van Paus Liberius, trokken

vier pelgrims uit het H. Land naar Rome en vandaar naar Assisi.

Op een korte afstand van deze stad bouwden zij een kleine kluis met een kerkje. Als altaarbeeld gebruikten zij een beeld dat de H. Maagd Maria in haar glorievolle Hemelvaart, omgeven door vele engelen, voorstelt. Naar deze voorstelling noemden zij de kapel dan ook 'Santa Maria degli Angeli' (H. Maria der Engelen). Maar ondanks het feit dat talrijke gelovigen en pelgrims dit kerkje bezochten en hun gebeden door God verhoord zagen, verlieten de kluizenaren na enige tijd toch dit oord van rust en lieten zij hun kerkje alleen achter dat langzamerhand meer en meer in verval raakte. Toen in 516 de H. Benedictus van Nursia dit heiligdom in zo een erbarmelijke toestand zag ging hij met de magistraat van het dorp onderhandelen en verkreeg hij het kerkje en liet het herstellen.

Als door een ingeving van een hogere macht liet hij, behalve de deur tegenover het altaar, nog een tweede deur aan de epistelzijde van het altaar maken. Deze was zo groot van omvang dat zij ongeveer de helft van de hele muur in beslag nam. Dit maakte het mogelijk dat enige eeuwen later de duizenden pelgrims ongestoord hun doortocht

Tekening: Rik Nulens

De kleine kapel van Portiuncula staat nu in de grote kerk van 'Santa Maria degli Angeli' in Assisi. Foto: Broeder Anthony O.S.F. Fargo (North-Dakota USA - with permission)

door het kerkje zouden kunnen houden. Aanvankelijk woonden enige monniken uit de orde van de H. Benedictus bij deze kapel maar toen dezen zich in 1075 in de abdij van Subjaco gingen vestigen bleef de kapel en het aangrenzend kleine stuk land wel eigendom van de abdij onder de naam 'Portiuncula' (Lat. een kleine portie, een klein deel), maar het kerkje was wederom zonder priester. Toch hield de stroom pelgrims die in dit genadeoord kwamen bidden niet op. Volgens overleveringen werden verschillende keren engelverschijningen en hemelse gezangen door vrome pelgrims waargenomen. Tegen het einde van de twaalfde eeuw

kwam ook een vrouw uit het naburige Assisi, Pika genaamd, dikwijls in deze kapel bidden. Zij had het kind, dat zij nog in de moederschoot droeg, reeds geruime tijd voor zijn geboorte aan God en aan de H. Maagd Maria aanbevolen. En dit kind was de H. Franciscus van Assisi.

De H. Franciscus en de Portiuncula-aflaat

De H. Franciscus stelde, nadat hij tot jongeling opgegroeid was, zijn leven geheel ten dienste van God. Hij begon ook met giften te verzamelen om het herstel van dit heiligdom te bewerkstelligen, werkte met eigen handen mee en zo konden in 1208 weer godsdienst oefeningen gehouden worden in het kerkje van 'Santa Maria degli

Verz. Rik Nulens

Angeli'. De Benedictijnen van Subjaco stuurden zelfs een priester, Mozzengoli van Assisi, om er kapelaan te worden. Ondertussen groeide de H. Franciscus op en na een goddelijke ingeving stichtte hij zijn eerste orde die geheel op armoede berustte. Hij verzocht de abt van de Benedictijnen om dit "klein stukje" land met de Mariakapel om er met zijn broeders te wonen en er volgens de kloosterregels te kunnen leven. Dit verzoek werd hem natuurlijk graag toegestaan. Portiuncula werd "de wieg en de moeder van de minderbroeders". Op een avond in de maand juli van het jaar 1216 had zich de H. Franciscus in een hol teruggetrokken, niet ver van zijn geliefde Portiuncula-kerkje vandaan. Plotseling hoorde hij een stem die hem toeriep: "Franciscus! ga vlug naar de kapel". Hij stond op en ijde naar Portiuncula en genoot daar een wonderbaarlijk schouwspel. Boven het tabernakel zweefde de goddelijke Heiland, stralend in een schoonheid en glorie die niet in woorden is uit te drukken. Met onvergelykelijke zachtheid en liefde was Zijn blik op de H. Franciscus gericht. Rechts van de Heiland stond Zijn H. Moeder en talloze engelen zweefden er rondom en een zacht licht doorstraalde de gehele ruimte. De Zoon Gods sprak tot hem: "Franciscus, ik ken de ijver waarmee gij en uw broeders aan het heil de zielen werkt. Ter beloning hiervoor en mijn naam ter ere, vraag een genade en ik zal ze u schenken". De H. Franciscus antwoordde: "O heilige God, daar ik, die slechts stof en as ben, in Uw ogen genade gevonden heb, zo smee ik U met alle eerbied: schenk aan allen, die na rouwmoedig en oprecht gebiecht te hebben deze kerk bezoeken, hier volkomen kwijtschelding van hun zondestraffen mogen verwerven." De Heer stemde toe onder voorwaarde dat de paus van Rome deze aflaat goedkeurde en bevestigde. Na deze woorden verdween de verschijning en de H. Franciscus bevond zich alleen in de kerk. De volgende ochtend trok de H. Franciscus met

Verz. Rik Nulens

broeder Masseo op weg naar Perugia, waar Paus Honorius III verbleef voor een bezoek. Veel overtuigingskracht had de H. Franciscus niet nodig om van Paus Honorius III de toestemming te verkrijgen. Enkel de reacties van enige kardinalen schiepen even verwarring, zij waren nl. bang dat de bedevaarten naar Rome en Jeruzalem hier onder zouden lijden. Nu moest er wel nog een datum worden vastgesteld en wederom gebeurde dit door tussenkomst van de Heer. Deze stelde voor: "Ik wil dat het de dag is waarop ik de ketenen van Petrus, de vorst van mijn Apostelen, deed springen, van de eerste vesper tot aan de avond van de tweede dag". Reeds de volgende morgen reisde de H. Franciscus met drie broeders naar Rome waar de Paus de bisschoppen van Assisi, Perugia, Todi, Foligno, Nocera, Spoleto en Gubbio opdroeg om 's daags voor Petrus' Banden de aflaat voor de tweede

Het boekje over "de Groote Portiuncula-aflaat", gedrukt in 1907, 64 blz., (9 cm x 14 cm). Verz. Rik Nulens

augustus plechtig af te kondigen en de kerken van Santa Maria degli Angeli en van St.-Damiano in te wijden. Op aandringen van de aanwezige bisschoppen mocht de H. Franciscus op 1 augustus 1216 zelf deze grote aflaat voor de 2de augustus afkondigen. Op die 2de augustus werd de kerk van Portiuncula plechtig gewijd. Uit alle hoeken van het land stroomden nu de gelovigen toe.

Op een bepaald moment ontstond er een echte 'file' in het kleine kerkje en moesten de aanwezigen processie lopen.

Voorwaarden om de Portiuncula-aflaat te verdienen

Zoals reeds aangehaald kon de Portiuncula-aflaat op de 2de augustus worden verdiend. Het was een "toties-quotiesaflaat", een aflaat die men dus 'onbeperkt' kon verdienen. Behalve in

het kerkje van Portiuncula kon naar beschikking van de pausen deze grote aflaat verdiend worden in alle publieke kerken die tot één der vertakkingen van de orden van de H. Franciscus behoorden nl. de Franciskanen, de Capucijnen, Minderbroeders, Clarissen e.d. Verder aan alle kerken die door de H. Vader vergund werden. Zo werden de plaatsen waar men de Portiuncula-aflaat kon verdienen in de loop der eeuwen steeds talrijker.

Voor het behalen van de aflaat moest men op de voorgeschreven tijd volgende drie zaken vervullen: 1. biechten (mocht al de dag ervoor), 2. communie (mocht ook de dag ervoor) en 3. kerkbezoek (inclusief de vijf Onze Vaders en vijf Weesgegroetjes). Volgens de regels zou men deze volgorde ook in acht nemen. Het was echter niet zo erg als men deze volgorde niet naleefde zolang men maar het laatste onderdeel 'in staat van genade' volbracht. Ook was het zo dat, indien men meerdere aflaten ging 'ophalen', het niet noodzakelijk was om opnieuw te biechten en de communie te nuttigen. Om nu 'praatjes' van andere kerkgangers en nieuwsgierigen te vermijden dachten sommigen die genoodzaakt waren om meerdere aflaten te bekomen er slim aan te doen om bijvoorbeeld de gehele dag in de kerk te verblijven. Dit was echter niet geldig, men verkreeg hiervoor slechts één aflaat. Zelfs het smoesje dat het herhaalde in- en uitlopen in de kerk 'storend' zou kunnen zijn voor de andere gelovigen kon men niet als reden aanvoeren. Eens in de kerk kon men ook, indien men dat wilde, de voorbeden volgen. Dit was echter geen verplichting. Maar ook als men deze voorbeden in de kerk volgde moest men toch nog de vijf onzevaders en de vijf weesgegroetjes bidden om de aflaat te bekomen.

Het "Persjoenkele-pörtsje" van Maaseik

Zoals de meeste lezers onder u wel zullen weten kon men ook in Maaseik

Het "Persjoenkele-pörtsje" van Maaseik. Foto Ludo Dronshoudt

zijn Portiuncula-aflaat komen verdienen in de kerk van de Minderbroeders aan de Wal. Reeds bij de bouw van deze kerk in 1636 werd het 'poortje' voorzien en op de 2de augustus zal het er wel af en toe een hele 'begankenis' geweest zijn van notabelen die er 'het goede voorbeeld' kwamen geven. Rond de jaren '30 van vorige eeuw was ook dit religieuze gebruik in onze stad uit de populariteit verdwenen. Tot de dag van vandaag echter kan men de contouren van het dichtgemetselde "Portiuncula-poortje" in de lange zijmuur van de Minderbroederskerk nog waarnemen als een stille getuige van wat eertijds een wijdverspreid gebruik was.

Wat is er van Portiuncula en de Portiuncula-aflaat geworden?

De regelgeving omtrent de voorwaarden en het verlenen van aflaten werd tijdens het tweede Vatikaans Concilie door Paus Paulus VI grondig hervormd en

vastgelegd in zijn apostolische constitutie "Indulgentiarum Doctrina" (1967) en de Portiuncula-aflaat werd er opnieuw bevestigd. Aan de voorwaarden om deze aflaat te bekomen werd echter niet geraakt (biecht, communie, kerkbezoek).

De Portiuncula-aflaat is nog steeds populair in Italië en ook bij de kloosterorden van de H. Franciscus van Assisi overal ter wereld. Enkele kloosters hebben zelfs een natuurgetrouwe kopie van het Portiuncula-kerkje op hun grondgebied laten bouwen.

De streek van Assisi werd op 25 en 26 september 1997 door enkele grote aardbevingen getroffen. Er vielen vele slachtoffers te betreuren en duizenden mensen werden plots dakloos. Ook werd er grote schade aangebracht aan de vele kunstschaten. De op één na belangrijkste kerk van Italië, de St.-Franciskus-basiliek werd zwaar getroffen. Fresco's van o.a. Giotto en Cimabue zijn verloren gegaan. Tragisch was het voorval toen tijdens een inspectie van de kerk door twee Franciscanen en twee kunsthistorici na de eerste aardbeving zich een tweede aardbeving voerde waarbij een gewelf naar beneden kwam en de vier mensen onder het 'kunsthistorisch puin' bedolven werden. Ook de kerk van Santa Maria degli Angeli ontsnapte niet aan het geweld der natuur. Er werd met man en macht gewerkt om de restauratie van alle kunstschaten voor de aanvang van het Heilig Jaar 2000 afgerond te hebben. De duizenden brokstukjes van de fresco's werden m.b.v.

computersimulatie-programma's terug op hun plaats 'gerekend'. Eind 1999 ging de Basiliek van de H. Franciscus weer open. Bij gelegenheid van de heropening van de kerk van Santa Maria degli Angeli en het Portiuncula-kerkje op 2 augustus 1999 had Paus Johannes Paulus II in een brief aan Fr. Giacomo Bini OFM de broeders van de Franciscaanse gemeenschap in Assisi bedankt voor hun werk en hun zorg voor

de heilige plaatsen in Assisi. En samen met de restauratie kwam ook weer de stroom gelovigen en toeristen naar Assisi en Umbria op gang.

Geraadpleegde literatuur

P. Bonifacius van Mainz, De Grootte Portiuncula-aflaat, Roermond, J.J. Romen & Zonen, 1907, 64pp.

Boonen, M., Toponymisch praatje - Het Persjoenkele-pörtsje in: De Maaseikenaar 20(3), 1989, blz. 124-127

Van Dale, aflaat in: Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, 12e druk, deel 1, 1995, blz. 95

Informatie via e-mail/internet: The Catholic Encyclopedia, on-line edition

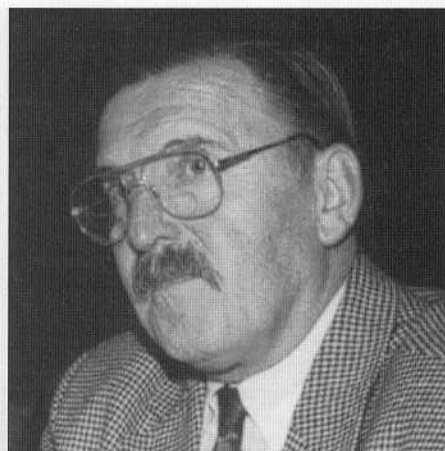
130

(<http://www.newadvent.org/>)

Franciscan Brothers of the Sacred Heart, Fargo (North-Dakota, USA) (<http://www.fcsn.k12.nd.us/Shanley/broanth/bro.html>)

Paus Johannes Paulus II: Message to the Minister General of the Friars Minor on the reopening of the Portiuncula in Assisi (2 August 1999)

(http://www.vatican.va/holy_father/john_paul_ii/)

In Memoriam Winand Engelen

(°27 april 1928- +26 maart 2002)

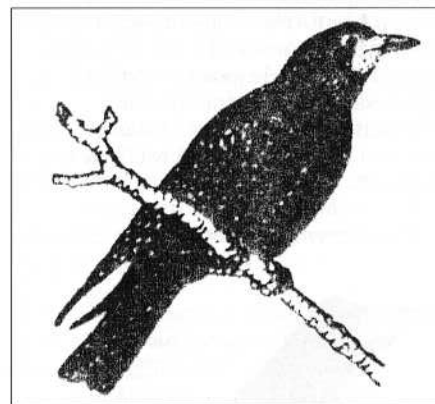
Jaak Bergers

Architect Winand Engelen verbleef niet heel zijn leven in zijn geboortestad Maaseik. De jaren die hij er doorbracht werd hij vooral bekend, gevierd en gewaardeerd toen hij in 1951 de eerste prins carnaval werd van de pas gestichte carnavalsclub, het latere Heilig Wammes. Uitgeweken naar Beringen werd hij daar verdienstelijk actief in verschillende verenigingen. Hij sloot een boeiend levensboek en wij zullen hem dankbaar blijven gedenken.

Maaseiker natuur

De Roek (*Corvus frugilegus*)

Frans Keijers

Een nieuwe roekenkolonie in Heppeneert.

Met de kennis van vogelnamen is het bij de doorsnee Maaseikenaar niet zo goed gesteld. Dit valt vooral op als men het heeft over "kraaien". Elke ietwat zwarte vogel wordt al vlug een kraai genoemd, met uitzondering natuurlijk van de merel, die door zijn kleiner postuur en gele snavel toch wel duidelijk verschilt van de zwarte "kraaien".

Dit is eigenaardig, vermits er in het

Maaseiker dialect voor alle kraaiachtigen, die hier voorkomen, een typische naam voorhanden is. Vroeger stonden de mensen blijkbaar dicht bij de natuur.

In onze Maaseiker natuur kamen drie zwarte "kraaien" voor, nl. De zwarte kraai (*Corvus corone*), de 'krèj', de roek (*Corvus frugilegus*), de 'zaodkrèj' en de kleinere kauw (*Corvus Monedula*), de 'Däöl' in het Maaseikers. Naast deze zwarte kraaiachtigen (*Corvidae*) zijn beter bekend: de ekster, de Vlaamse gaai, terwijl andere *Corvidae* in ons land zelden voorkomen: de bonte kraai, de raaf en de notenkraker.

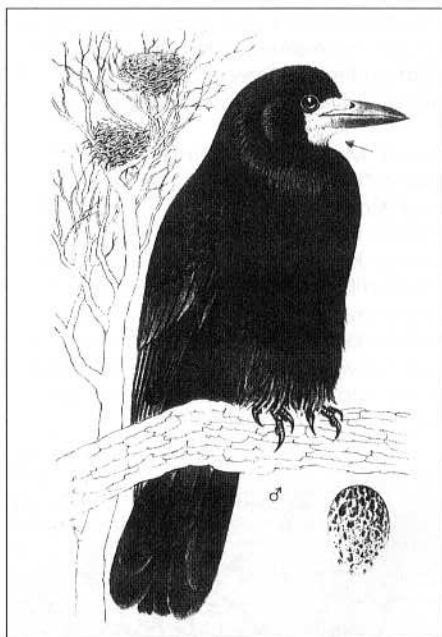
131

Nesten in de boomkroon. Het sociale leven is gebaseerd op de kolonie. hoewel jonge roeken in de herfst en winter apart uitzwemen en slapen.

De aanleiding tot het schrijven van dit artikeltje is de volgende gebeurtenis in de Maaseiker natuur:

Dit voorjaar heeft zich een nieuwe kolonie roeken met een 45-tal nesten gevestigd in de populieren aan de Zanderbeek en de Sloot op de grens tussen Heppeneert en Maaseik. Reeds verschillende jaren was er zo'n kolonie in de populieren langs de ring in Aldeneik, naast de nieuwe industriezone aldaar.

Uit het feit dat de roek in kolonies broedt kan men al opmaken dat deze vogel een meer sociaal gedrag vertoont dan de

zwarte kraai. Dat blijkt nog uit andere gedragingen van de Roek.

Hoe kan men een Roek onderscheiden van een zwarte kraai?

Het zijn beide zwarte vogels met een blauw-paarse iriserende schijn op hun veren. De bek en de poten zijn grijs-zwart, terwijl de bek van de roek iets spits is. Aan de basis van de snavel heeft de roek een grijs-witte kale plek. Zijn voorhoofd is iets steiler dan dat van een zwarte kraai. De dijveren van de roek hangen losjes naar beneden, waardoor het lijkt alsof hij een broek draagt. Onder de snavelbasis ziet men soms een opgezwollen keelzak die dient om voedsel te vervoeren. Zijn "gezang" beslaat een uitgebreid repertorium, zijn gewone roep klinkt als rrraa en korr minder scherp en meestal lager dan dat van een Kraai.

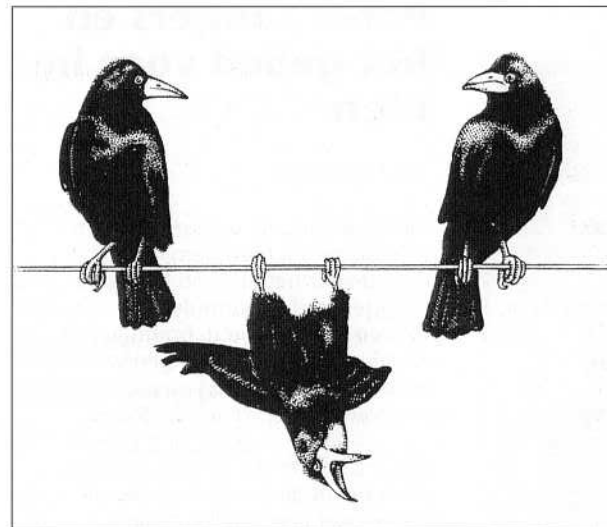
De roek is een typische vogel van open akkerland en weilanden op voorwaarde dat er een rij van hoge bomen of een

bosrand voorhanden is. In deze hoge bomen bouwen ze hun grote takkennesten of restaureren zij hun oude nesten die in groepen van een 30 tot 60-tal nesten bij elkaar staan, soms verschillende nesten in een zelfde boom. De takken voor deze nesten breken ze af uit de bomen van de kolonie of ze halen ze op grotere afstand in tuinen. Zo zag ik op een vroege morgen in maart van dit jaar in ons tuintje in de Derde Straat een roek takjes weghalen uit de notenboom. Soms stelen ze ook wel eens takken uit een nest van hun afwezige burens in de kolonie en dat leidt dan tot hevig kabaal en gekwebbel tussen de roeken van de groep.

Roeken, zoals andere kraaiachtigen, vormen een paar voor het leven. Het broeden gebeurt in de periode van maart tot juni. Het wijfje broedt 4 tot 5 eieren uit in ongeveer 16 tot 18 dagen, daarna houdt ze de jongen nog 10 dagen warm. Het mannetje zorgt ondertussen voor voedsel. Daarna zullen ze samen de jongen nog 4 tot 5 weken voederen.

De opgezwollen keelzak onder de snavelbasis dient om voedsel te vervoeren. Losse afhankelijkende broekveren.

Roek ondersteboven. In Engeland hangen roeken soms ondersteboven, misschien vinden ze dat plezieriger omdat ze dan hun evenwicht niet hoeven te bewaren.

Roeken komen zelden dicht bij huis ofwel 's morgens heel vroeg. Ze houden van het afkluiven van beenderen en van vet, gekookt vlees. Hun natuurlijk voedsel bestaat voor 90% uit dierlijk materiaal: insecten, larven, regenwormen, slakken en zelfs muizen. Ook versmaden ze aas niet, vandaar hun kale snavelbasis en hun aanwezigheid op vuilnisbelten.

In het najaar kunnen ze op zoek gaan naar granen en kiemplantjes van wintergranen, noten en vruchten. Hierdoor kunnen ze plaatselijk wel beperkte schade aanrichten. Over 't algemeen gezien is de roek een nuttige vogel, die ten onrechte lange tijd is bestreden. Nu is hij wettelijk beschermd. Doordat hij in kolonies broedt is hij gemakkelijk te bestrijden en te verjagen.

Zijn sociaal gedrag blijkt ook nog uit de manier waarop ze voedsel zoeken. In zwermen kan je ze aantreffen op velden en weiden, dikwijls vergezeld van hun kleinere neven, de kauwen.

In de herfst komen grote zwermen uit

Oost-Europa hier bij ons de winter doorbrengen. Tegen valavond zie je dan grote groepen, die zich verzamelen om samen slaapplaatsen op te zoeken in bossen. In het voorjaar vallen de grote zwermen uiteen in kleinere groepen, die dan kolonies gaan vormen.

Sinds 1938 komen roeken ook meer voor in het noorden van ons land, de Kempen en het Maasland. Men schat hun totaal aantal in ons land op 7000 paren, waarvan de meeste in de Condroz en de Famenne voorkomen

In het Maasland zijn er verschillende kolonies terug te vinden o.a. in Stokkem, Leut, Rotem, Kessenich en in Maaseik.

De kolonie aan de Ring is bijna verdwenen en is dit jaar waarschijnlijk verhuisd naar Heppeneert met 46 paren.

Hopelijk gaan de mensen niet overreageren tegen deze gezellige, sociale dieren, die in onze natuur een belangrijke factor zijn in het ecologisch bestrijden van ongedierte. De roek verdient beter dan zijn dialectnaam laat vermoeden (zoadrèj),

alsof hij alleen maar zaden eet en de landbouwers de duvel aandoet. Hij is eerder hun nuttige bondgenoot!

Bibliografie:

Jan GABRIËLS, Atlas van de broedvogels in Limburg, 1985, blz. 605
R.T. PETERSON, G. MOUNTFORT, P. HOLLON, Petersons vogelgids, 1994, 21ste druk, p. 217
ROBERT BURTON, Vogels over de vloer, 2000, blz. 197 e.a.
VLAAMSE AVIFAUNA, Vogels in Vlaanderen, blz. 362 ANWB
NATUURGIDS, Vogels van Europa, blz. 67, J. FELIX en K. HISEK, Vogels van de vrije lucht, blz. 118.

Pater Sangers en het gebed voor het eten

Tony Van Wijck

Als Pater Sangers vroeger aan een feestdis zat en men hem vroeg het gebed voor het eten op te zeggen, had hij eigenaardige formules om deze taak tot een goed einde te brengen. Als hij wat lang had moeten wachten en hongerig was, dan maakte hij er zich van af met volgende gebed:

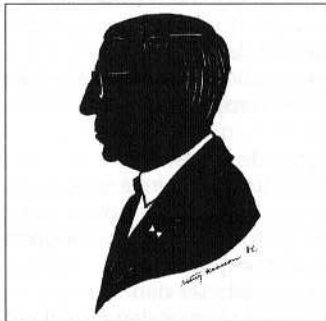
*Hieër, Gieë wèt det we Uch beminne,
Num het ós dan ouch neet kwaolik
det we mer onmiddellek beginne.
In de naam van de Vader enz.*

Een ander gebed, dat ik me herinner, ging als volgt:

*Heer, zegen deze spijs,
lang bidden is niet wijs,
want als er eens dieven kwamen
die ons al dit lekkers ontnamen,
dan waren wij verneukt, Amen.*

Pater Sangers herdacht

Tony Van Wijck

Op zondag 7 juli werd in Siemkensheuvel de vijftiende verjaardag van het overlijden van Pater Willem Sangers herdacht in tegenwoordigheid van leden van onze redactie en ook van de leden van de verenigingen waar hij nauw bij betrokken was, zoals De Pater Sangerskring, Het Heilig Wammes, De Maasketen Jan van Eyck, De Awt-Prinse van Het H. Wammes, de Verbroedering Siemkensheuvel en vele vrienden en sympathisanten van deze en gene kant van de Maas. De plechtige mis werd opgedragen door de kruisheren Brasseur en Janssen in het Maaslands dialect. Een zangkoor uit Overhoven (Sittard) en de troubadour Sef Diederer luisterden deze viering op in een kapel, die voor deze gelegenheid prachtig versierd was.

Buurtspoorweg Maaseyck-Maestricht

Tony Van Wijck

Het bericht van een nakende nieuwe busverbinding met onze buur Sittard verheugt ons natuurlijk zeer (zie elders in dit nummer).

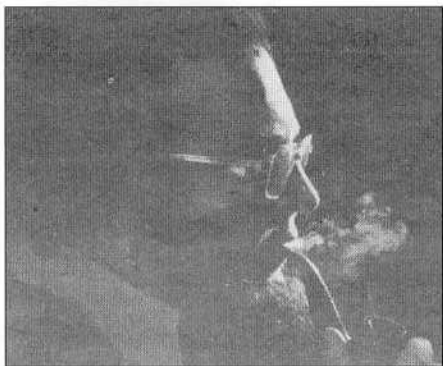
Dat de verbindingen met ons naburig Nederlands-Limburg in het begin van vorige eeuw heel wat beter waren dan op dit ogenblik, weten alleen nog ouderen onder ons. Maaseik had o.a. tramverbindingen met Weert, Roermond en Maastricht.

In deze laatste plaats ontdekten wij nog relictten van deze oude tramverbinding, nl. op het Emmaplein. Op dit plein bevindt zich het mooie gebouw in neoclassicistische stijl, het "Grand café d'Alsace". Dit café was tot 1998 de officiersmes van de Provinciaal Commandant Limburg (PMC) en de Regimentscommandant RLJ (Regiment Limburgse Jagers).

Op de mooie voorgevel lezen we nog de tekst "<-VERS GLONS - CHEMINS DE FER VICINAUX - VERS MAESEYCK ->".

Foto's: Emiel Hermkens

Jan Peeters 2

136 Marcel Leduc

Onderstaand gedicht zonder titel maakt deel uit van de cyclus 'Dag Heppeneert' die Jan Peeters schreef voor de kunstkalender van het jaar 1990. Een decennium vroeger was Jan begonnen met de jaarlijkse publicatie van een almanak in een beperkte oplage waarvan ieder exemplaar werd genummerd en gesigneerd. Met recht en reden noemt hij zo'n uitgave 'kunstkalender', want het calendarium van de respectieve maanden lijkt doorgaans slechts een toevoegsel bij de subtiele pentekeningen of ruwe linoleumsneden. De grafische voorstellingen worden dan vaak nog verder aangevuld met gedichten en sprookjes.

Door toepassing van die werkwijze slaagt Jan Peeters erin om een creatieve wisselwerking tussen woord en beeld op gang te brengen. Het resultaat van dat idee komt goed tot uiting in de almanak van 1990, door Jan op het titelblad omineus omschreven als de 'laatste kunstkalender uit Heppeneert'. Vanaf het midden van de jaren tachtig woonde hij er in een sobere woning vlak naast de kerk. Daar ontstond langzaam zijn toenemende koleire tegen arrogante pelgrims en begon hij zich

steeds heviger te ergeren aan de commercie die het bedevaartsoord zijn rust en ingetogenheid ontnam. Die thema's verwerkt Jan dan ook in de tekeningen en de poëzie van de cyclus 'Dag Heppeneert'. Alhoewel hij sterk gehecht was aan de Maas, besloot hij toch in het midden van 1990 zijn laatste restje hoop naar een betere wereld een kans te geven en te proberen 'dat land te vinden waar liefde de enige zuurstof is'. Dan begint Jan aan een jarenlange, onrustige dooltocht door Limburg op zoek naar dat wonderlijk heem: eerst Stevoort, dan Hasselt, Smeermaas, Bree, Bilzen...

Maar ach, heel de wereld bleek een bitter-branderig-blubberbad.

Dag Heppeneert

*Maar
soms ontwaar je
'n Déjeuner sur l'Herbe
à la Meuse op grond van Boer Deckers
twee mensen die zich als een hooimijt
samenvlijen bij elkaar*

*voor hen is Heppeneert heel de wereld
en heel de wereld 'n bubbel-kriebel-
biebelbad
ze hebben alle woorden uitgeput
en spreken slechts in poriën
in vingertoppen en in zweet*

*en wanneer ze dronken van elkaar
en van de dag
van elkaar
weg roeien met de stroom
weg roeien naar zee
zie ik hun zelfzekere slag
om achter de warme golfstroom dat land
te vinden
waar liefde de enige zuurstof is
en even
geloof ik weer in hun geloof
'EVEN'*

Dag Heppeneert

Het vertrek van twee Maaseiker Missionarissen

Martin Boonen

Het vertrek van missionarissen naar het verre Congo, toen nog een Belgische kolonie, was in de preconcliaire tijd een emotionele gebeurtenis. De hierbij afgedrukte foto, genomen op 9 oktober 1946, vereeuwigd het vertrek van twee geboren en getogen Maaseiker kruisheren naar de missie van Bondo.

Pater Jef Theunissen, geboren in 1914, volgde na zijn priesterwijding in 1939 cursussen in de verpleegkunde en in de koloniale landbouwwetenschappen te Leuven. Van 1946 tot 1960 verbleef hij in Bondo waar hij o.a. werkzaam was als directeur van een landbouwschool. Toen in 1960 de Congolese onafhankelijkheid werd uitgeroepen, keerde hij naar België terug, waar hij 10 jaar lang directeur was van het H.-Kruiscollege van Denderleeuw. Daar overleed hij op 29 augustus 1977.

Pater Theo Hacken, eveneens geboren te Maaseik in 1914, werd priester gewijd in 1942, nadat zijn opleiding door oorlog en krijgsgevangenschap onderbroken werd. Tot zijn vertrek naar de missie werkte hij

als godsdienstleraar aan het college van Maaseik. In Congo was pater Hacken actief in het pastoraal, later in het onderwijs. Na zijn terugkeer naar België in 1964 was hij kapelaan in Neeroeteren en van 1973 tot zijn overlijden op 17 april 1991 pastoor van Waterlooos-Neeroeteren.

Het vertrek van de twee missionarissen gebeurde met het nodige ceremonieel. In stoet met de collegevlag hoog in de wind, stapten de confraters-kruisheren, de familieleden van de zendelingen, de "studenten" van het college en niet te vergeten de studentenfanfare onder de leiding van kruisheer Gabriëls via Bosstraat en Koningin Astridlaan naar het station.

Op de foto het gezelschap staande op het perron, wacht op de trein die de missionarissen en hun familieleden naar Antwerpen zou voeren, waar beide priesters zouden inschepen voor Afrika. Links leerlingen van het college onder wie legendarische figuren als George Fagard en Jos Van Lindt en vele anderen. Meer naar rechts de twee bebaarde missionarissen omringd door enkele familieleden onder wie vader Theunissen en vader Hacken. Onder de kruisheren herkennen we de heren Ignoul, Lantin, Schoof, Sangers, Van den Elzen.

En wij? De leerlingen van de "quatrième"? Wij stonden als één man achter het missioneringswerk. Want die namiddag bleven we bespaard van Griekse hoofdtijden en andere "merkwaardige producten".

137

Ter wille van het smeer likt de kat de kandeleer: een Maaseiks toneelstuk uit de Belle Epoque

138 Marcel Cuyx

Het toneelstuk

Voor de eerste wereldoorlog werd er druk toneel gespeeld in Maaseik. Nochtans hebben we weinig details over dit toneelleven, behalve de naam van de opgevoerde stukken, de datum en de zaal. De acteurs werden aangeduid met hun initialen, over de regisseur werd niet eens gesproken. Sommige toneelstukken waren echt gelegenheidsstukken, geschreven voor en door Maaseikenaars.¹

Jammer genoeg zijn ze bijna allemaal verloren gegaan.

In het archief van de (liberale) Koninklijke Harmonie bevindt zich de volledige handgeschreven tekst van het blijspel: "Ter wille van het smeer likt de kat de kandeleer".²

Het is een eenaakter, waarin de draak wordt gestoken met de partij van de katholieken of klerikalen. Het gegeven is oeroud: een jongen en een meisje houden van elkaar maar de vader van het meisje mag het niet weten. Tenslotte geeft de vader toch toe. In dit toneelstuk is de jongen (Jozef Langhart) een liberaal, de vader van het meisje (Pier Sussemans) een klerikaal. Jozef is (uiteraard) sympathiek, royaal en intelligent, Sussemans is (natuurlijk)

antipathiek, gierig en dom.

Jan werkt zijn buur Sussemans op de zenuwen, omdat hij altijd liberale liedjes zingt, die Sussemans "als een snijdend zwaard door het hart gaan". Een echte vondst van de schrijver van het stuk! We kunnen ons gemakkelijk voorstellen dat het publiek luidkeels de bekende liberale liedjes meezingt, zeker als Sussemans ondertussen op de scène staat te klagen en te sakkeren!

De zoon van Sussemans, Jan, begint ook al verdachte symptomen van liberalisme te vertonen: "Mijn enige zoon spreekt ook al van vrijheid, van vooruitgang, van idealen en de duivel mag weten wat mijn gebuur hem in de hersens steekt!" Gelukkig is er nog zijn dochter, zijn oogappel, Angeline. Sussemans krijgt bijna een beroerte als hij verneemt dat ze wil trouwen met een liberaal.

Helaas voor Sussemans wordt hij zo "verneukt" door zijn eigen partijgenoten, dat hij met de rug tegen de muur staat en wel moet instemmen met het huwelijk.

Carnavalszondag 1911

Het is de 26ste februari 1911 en carnavalszondag. In de stadsfeestzaal begint dadelijk de traditionele carnavalsviering van de Koninklijke Harmonie. De stemming is opperbest en niet alleen omdat het vastenavond is! De liberalen hebben immers de meerderheid in het stadhuis met burgemeester Verkissen en de schepenen Raedschelders en Smeets. En voor de Kamer is notaris Neven van Tongeren gekozen! Wat kunnen ze nog meer wensen. Alle redenen dus om zich eens goed te amuseren.

Het doek gaat op

I
Sussemans: Langer kan ik het alhier niet meer volhouden en langer zal ik hier ook niet blijven wonen. Begrijp me dan nu eens, dat een man als ik, een "Catholicus

1911 STAD MAESEYCK 1911

Koninklijke Harmonie

Vastenavondzondag, 26 FEBRUARI
IN DE STADSFEESTZAAL

GROOT MUZIEK- en TOONEELFEEST

PROGRAMMA

- I. Opening door de Koninklijke Harmonie.
- II. Afdeling Symphonie.
- III. « Ter wille van het smeer »
 « Likt de kat de kandeleer ! »
Nieuw blijspel in een bedrijf.
 PERSONEN:
 Pier Sussemans C. V.
 Jan Sussemans, zijn zoon J. D.
 Angeline Sussemans, zijne dochter, T. M.
 Jozef Langhart A. S.
- IV. Vastenavondlied.
- V. GROOT BAL

 Bureau 7 1/2 uren. Gordijn 8 uren.

 Vrije toegang voor de Leden der Maatschappij.
 Niet-leden 1 frank inkomgeld.

 De Commissie behoudt zich alle recht.

 Voor de Koninklijke Harmonie:

 De Secretaris, De Voorzitter,
 Gull. VAN VENCKENRAY. Fr. HUYSMANS.

Maaseyck. — Druk Van der Donck-Rolyns

139

1. Eerste bladzijde van het manuscript

2. De stadsfeestzaal

prima cartello", voor eerste gebuur een vent heeft, die weliswaar een prachtige tenorstem bezit doch die enkel kan gebruiken om liederen te zingen, die mij als een snijdend zwaard door 't hart gaan.

Jozef (achter de schermen):

Paul Neven is een man!

Hij is weer ter kamer!

Niemand is bekwamer!

Hij 's vriend van alleman:

Neven is ter kamer:

*Ieder houdt ervan!*³

Sussemans: Voilà! Sapperloot de flikkervloot! Alweer hetzelfde; ik ga uit, ik moet uit...

Jozef (achter de schermen):

Wij hebben schijven

En laat ze maar schrijven

In hunne vuile tralalala!

Sussemans: Dat vervloekte vastenavondliedje! God weet wat ze dit jaar weer ineen gaan stoven! En dat ik dat dan alweder zal moeten aanhoren van de vroege morgen dat de haan mij wekt, totdat Morfeus mijne deksels toespijkert. Wat is de jongheid toch bedorven! Mijn Jan, mijn enige zoon, spreekt ook al van vrijheid, van

voortgang, van idealen en de duivel mag weten wat mijn gebuur hem in de hersens steekt.

Jozef (achter de schermen):

Dan zal 't een vreugd...

.....die is uit....!

Sussemans: Waarlijk, men zou zeggen, hij doet het voor l'express (roepend) Jan! Jan!

II

Jan (komt op met een melkemmer in de hand, fluitend):

Wij kloppen, kloppen allemaal

.....klerikaal!

Sussemans: Sapperloot de flikkervloot! Zult gij eindigen!

Jan: (verschrikt, laat de emmer vallen):

Maar vader, wat is er toch gebeurd?

Tegen wie hebt gij het? Ik ben toch steeds je brave Jan.

Sussemans: Een aardige brave Jan! 't Scheelt er niet veel of 't onderscheid tussen u en uw blauwe buurman is bitter weinig. Wat de ene zingt, begint de andere al te fluiten.

Jan: Bah! Bah! Dat zijn er maar bagatellen. Onze melkemmer dat is nog 't ergste van alles. Voor aleeer hij een gat

in had, moest onze Angeline al genoeg dopen voor hem vol te krijgen, nu zal zij hem gedurig onder de pomp moeten houden. Dat zal toch lekkere melk zijn!

Sussemans: Jan, doe uw klompen uit, trek de schoenen aan, was u eens degelijk en loop dan, zoo hard de hemel geven kan, tot bij de notaris in 't Vullersstraatje en vraag hem een zijner huizen te huren.⁵

Jan: Ik, een huis huren, dat is zo gemakkelijk nog niet.- Welk soort van huis verlangt gij?

Sussemans: Een mooi, een sterk, een groot huis doch het mag niet te duur zijn.

Jan: Moet ik dat allemaal alzo zeggen aan den notaris?

Sussemans: Onnodig! Zeg aan de huisbaas dat het voor Pier Sussemans is, dat is voldoende, dan begrijpt hij alles in een woord, want wij zijn van een en 't zelfde idee.

Jan: Zou het niet beter en voordeliger uitkomen zo gij zelf tot bij uw boezemvriend gingt?

Sussemans: Ik kan er misschien nog iets mede verdienen. Tot straks Jan.

III

Jan (alleen): Dank u wel, vader, voor uw aangename commissies. Ik houd niet veel van dat ventje, 'k zie hem liever van achter dan van voor. Vader is 'ne goeie ouwe, doch een vrek, een beest zoals er zeker geen twee op de gehele wereldkloot rondlopen. Hij wil dan toch verhuizen. Voor mij is het "carte égale", doch voor Angeline, mijne Sus, dat is een "autre chose". Zij is verliefd op Jef Langhart, een brave makker, een oppassende jongen. Mijn vader weet daar niets van, want hij zou hem wat anders leren. Hij aanziet Jozef als een echte...

Jozef (achter de schermen):

Wij strijden, wij strijden

*Voor vrijheid en voor recht!*⁶

Jan: Hij is altijd even lustig, men zou zeggen dat hij maar op de blaasbalg hoeft te duwen om aan zijn gorgel...

Angeline (achter de schermen):

Et pour toi, o mon Dieu,

J'aurais eu tant d'amour!

Jan: Een heerlijke stem, onze Angeline, en zeggen dat Linne en Jef alzo de gehele dag samen vrijen.

IV

Angeline (boerendochter): Tiens, Jan, hebt gij de aankondiging al gelezen dewelke vader in de gazet deed plaatsen?

Jan (knikt neen)

Angeline: Luister: Uit ter hand te koop bij de weledelen diepgeboren heer Pieter Sussemans, ook geheten Piere-Sus, organist, secretaris, veldwachter, penningmeester van de boerenbond, melkweger in de stoombotermelkfabriek, wonende op de "Driepikkel":

1. Een in goede staat zijnde geitenbok
2. Een driekleurige melkgevende koe
3. Een merrie-ruinpaard, dertien jaar oud, bijzonder geschikt om door kinderen gevaren te worden
4. En veel andere voorwerpen van alle kwaliteiten en te lang om te melden

Alles tegen kontante betaling, zonder krediet en zonder kosten

Jan: Had vader me een dubbele frank gegeven, ik was het overal gaan aanzeggen, 't had meer effect gemaakt dan in die gazet.

Angeline: Zo een annonce moet wel duur zijn

Jan: Toch niet!

Er wordt gebeld

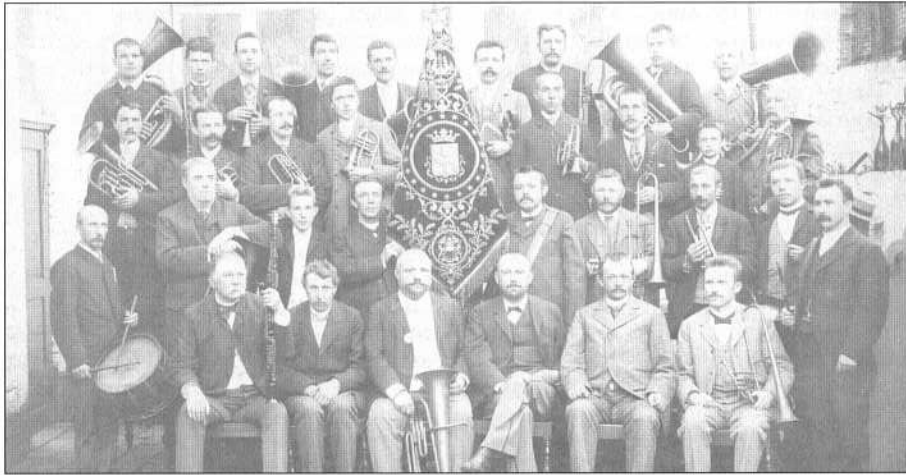
Angeline: Jan doet gij maar eens gauw open. Ik moet nog de koeien melken en de geitenbok ook nog...roskammen.

(Angeline rechts af - Jan komt door de middendeur met Jozef, sprekend)

Jan: Ga binnen, Jozef. Sedert hoe lang hebben wij het geluk niet meer gehad u alhier aan te treffen.

Jozef: Gewis een heel tijdje geleden

Jan: 'k Weet het wel, Jozef, de politiek is zo een aardig spel, maar dat zijn maar bagatellen, wij zullen ons toch heel goed blijven verstaan.

142 3. De Koninklijke Harmonie rond 1900

Jozef: Ik kwam om ernstige zaken en zou volgaarne uw vader spreken
Angeline (achter de schermen, zingt een minneliedje)

Jozef: (terzijde) Goed doet het mij reeds aan harte, als ik dat vinkje, dat nachtegaaltje hoor.

Jan: Zouden wij samen die zaken niet kunnen regelen, vriend Jozef?

Jozef: Liefst uw vader, want het zijn zeer serieuze kwesties.

Jan: Sappre-mi-pompét, dat is niet heel lief van u, voor zo een getrouwe makker. Daar schuilt zeker een geheim achter?

Jozef: Toch niet, Jan. Ik ontvang zo even per toeval deze gazet (want gij weet dat ik er niet aan houd slechte gazetten te lezen, daar heb ik mijn consciensieke te lief voor) en las daarin dat gij gingt afspannen en alles in der minne zocht te verkopen.

Jan: Ik meende stellig en zeker dat gij iets geheel anders in uw schild voerde. Dat zijn maar bagatellen, ik kan even zo goed als mijn vader met u handelen.

Jozef: 't Is mogelijk - Doch zou uw vader lang weg blijven?

Jan: Ik geloof het niet. Hij is naar de notaris om een huis te huren.

Jozef: Om een huis te huren?

Jan: Ja, hij wil van hier vertrekken.

Jozef: 't Is het eerste woord dat ik ervan hoor. Zou ik mogen weten wat hem het leven alhier lastig maakt?

Jan: Oude mensen hebben steeds gekke grillen.

Jozef: Dat zou me spijt doen

Jan: Dat zijn maar bagatellen. 't Schoonste van al is dat hij mij wil doen slikken dat gij er de schuld van zijt.

Jozef: Nog al schoner. Meer dan een half jaar heb ik uw vader niet gesproken. Sedert hij Buizenmans' instede van Sussemans is geworden, heb ik hem niet meer gezien, zelfs dan als hij met zijn jodenneus tegen de mijne zou aanlopen, zou ik hem niet eens zien staan.

Jan: Dat wil ik geloven. Gij zijt een man van karakter, van diepe overtuiging aan uw principen.

Jozef: (terzijde) en ook aan Angeline

Jan: Luister eens Jozef. Mijn vader is toch zo erg niet. Natuurlijk wij, als getrouwe kameraden, wij hebben een zelfde idee politiek, de ene schreeuwt het wel wat harder, de andere wat stiller, doch mijn vader is een man, een man, gij weet wel..Hoe is het ook weer dat spreekwoord van die kat..die likte..

Jozef: Wat likte?

Jan: de kandeleer

Jozef: O, ja, ja: Ter wille van 't smeer likt de kat de kandeleer

Jan: Zo is vader en niet anders. Ik meen dat hij binnenkomt. Ik ga eens even zien (Jan af)

VI

(Jozef hoort stappen)

Jozef: Ik ben wel niet bang voor Piere-Sus, doch 't is zo'n brutale kerel. Ik zal me maar zo veel mogelijk terughouden.

VII

(Sussemans en Jan komen binnen, terwijl Sussemans aan het spreken is)

Sussemans: Sapperloot de flikkervloot! Dat is me nu toch een afgrijselijke bullebak van een notaris! Die durft mij 20 franken per maand vragen voor een huiske een schoteldoek groot!

Ik die het zo ruim gewend ben! 240

franken per jaar! 't Is ongepermitteerd!

Was het niet dat hij studies had gedaan voor notaris, ik zou zeggen hij is van lotje getikt. Nu ben ik al de spil van heel hun politieke boel en dan durft zo een bloedhond 240 franken vragen! 't Is ongepermitteerd, 't is om er stapelzot van te worden! Andere mensen dan ik zeggen dat de gehele wereld toch maar op het geld draait.

Jozef (terzijde): en op de liefde!

Jan (terzijde): Zwijg, Jozef!

Sussemans: Het ene ongeluk komt ook nooit alleen

Jozef: (terzijde): Dat is juist gelijk bij moeder-konijntje: daar komt er ook nooit een enkel kleintje alleen!

Sussemans: Pas drie maanden geleden viel me de gehele aristocratie van de stad op de hals.

Eén onzer, ook een volbloed kampioen zoals ik, Pier Sussemans, zat in de nood en hij moest binnen de 24 uren een ondergetekende wissel van 2000 franken betalen. 't Was de man onmogelijk. Na veel klagen en smeken stemde ik erin toe borg te blijven.

En nu, zo-even, geen halve minuut geleden, zegt mij diezelfde ijsbeer van een notaris, wiens huis ik wilde huren,

dat onze volbloedige kampioen nog in slechter papieren zit dan tevoren en dat ik volgens alle waarschijnlijkheid de gebroken pot kan betalen!

(Roepend) Jan! Jan!

Jan: Hier zo, vader!

Sussemans: Grote lomperd! Specie van een...! Waarom verroert gij niet als uw vader binnenkomt?

Jan: Dat zijn maar bagatellen. Vader maakte zelf al spektakel genoeg.

Sussemans: Waar waart gij dan? Ik heb u toch niet gezien!

Jan: Gij hebt mij niet gezien! Dat is mijn fout niet, als gij maar twee ogen hebt. Langer dan een uur sta ik daar met onze gebuur Jozef Langhart te praten.

Sussemans (verschrikt): Jozef Langhart hier!

Jozef: Ik, mijnheer Sussemans, ik zeg diep buigend "Goedendag, mijnheer Sussemans". Ik ben verheugd mijnheer Sussemans in goede gezondheid te vinden en denk dat mijnheer Sussemans met zijne zachtmoedige sussigheid mijn bezoek als zeer vleiend zal aanzien en dat...

Sussemans: Nogal schoner! Wie geeft u oorlof hier binnen te treden! Moest onze herder het vernemen dat zo een...

Jan: Dat zijn maar bagatellen! Onze gebuur komt om een koop met u te doen!

Sussemans: Dat is wat anders. Dat is mooi van u, vriend Jozef! Ge hebt zeker de annonce gelezen in de gazet?

(Stil) Waarlijk, ik ben gelukkig, als ik hem nu maar eens goed kan beetnemen!

Jan: (tot vader): Hé, vadertjelief, geuzengeld heeft al geen reuk meer!

Sussemans: Commerce en politiek is een verschil als hemel en hel! Gij komt zeker om dat prachtig dier te kopen, de in goede staat zijnde geitenbok?

Jozef: (terzijde) Gij zijt zelf geitenbok genoeg. (tot Sussemans) Neen, Sussemans, ik kom voor geen geitenbok, daar kan ik niets mee aanvangen. Ik kom om een geheel andere koopwaar te veilen.

VIII

(Angeline rechts op)

Sussemans: Wel Angeline, betracht me toch eens het effect van mijne annonce. Mijnheer Jozef Langhart komt reeds om te handelen.

Angeline: Ik wens hem veel geluk

Jozef: (bedeesd) Dank, Angelineke...

Sussemans: 't Is waar ook. Wat zoudt gij met dat beest aanvragen. Het zal wel voor de driekleurige koe zijn dat wij akkoord zullen krijgen.

Jozef (ter zijde): Wist hij maar voor welke koe ik gekomen ben.

Jan: O, dat is een mirakel schoon beest!

Sussemans: 't Is een echt Hollands ras; ik heb ze uit eerste hand gekocht, rechtstreeks te Neeritter op de baggenmarkt.

Jan: En ze is zo stil!

Jozef: Er is hier geen kwestie van koe; ik kom voor iets anders; en gij zult niet raden voor wat. Nochtans zal ik voldoen aan al de condities van de verkoop.

Angeline: Gij komt dan wellicht voor ons merriepaard.

Jozef: (ter zijde) Dat was de zaak, nietwaar Angeline?

Luister aandachtig, mijnheer Sussemans. Ik ben openhartig en verklaar u vlakaf dat ik kom noch voor koe, noch voor bok, noch voor paard...doch enkel voor...en ik zal u goed betalen.

Sussemans: Hewel, spreek dan, laat horen, voor geld is alles veil!

Jan: Waarvoor komt gij dan?

Jozef: Zegt gij toch, Angeline.

Angeline: 'k En durf niet!

Jan: Haha!! Gij komt misschien de hand vragen van mijn lieve zuster.

Jozef: Wel geraden, vriend Jan. (Angeline springt rechts af)

IX

Sussemans: Mijn huis uit! Gemene vent! Galgenaas! Ik u mijne dochter geven! De dochter van de organist aan 'ne blauwe! De dochter van de secretaris aan ene geus! De dochter van Piere-Sus aan Jef Langhart! Nooit ofte nooit!

Jan: Dat zijn maar bagatellen, vaderke

lief! Jozef is toch een hele kerel, een...

Sussemans: Een nietsdoener, een geldverkwister, een meisjesverleider, een deugniet, een...

Jozef: Bedaar u, a.u.b.! Kende ik u niet als een erg oplopend karakter, ik zou wel eens even met u afrekenen; doch daar behoeft mij de voorzienigheid voor...

Sussemans: Ik mij bedaren! Maak u onder mijn ogen uit; dat ik u niet meer te zien krijg, of de wrake van Piere-Sus zult gij niet ontkomen!

Jozef: Een ogenblikje! Wat weet gij op mij af te keuren? Ik ben verzekerd dat ik het geluk van uw dochter zal uitmaken!

Angeline (achter de schermen)

*Et pour toi, mon ami,
je donnerais ma vie!*

Sussemans: Dat is onmogelijk! Mijn dochter Angeline is echt christelijk opgetrokken!

Jozef: Ik ook, ik ook, zo christelijk als uw dochter!

Jan: Dat zijn maar bagatellen. Jozef is een man van fortuin!

Sussemans: Zwijg. Uw zuster is mijn bloedeigen kind en ik alleen, ik alleen ben meester over mijn dochter!

X

(Angeline langs rechts op)

Angeline: En ik heb me meester gemaakt van 't hart van Jozef Langhart en niets ter wereld zal mij zijn liefde ontnemen!

Sussemans: Zo, zo: gij bemint elkander en dat buiten uws vaders weet! De zwaarste straffen staan bij volle manden hierboven gereed en zullen u als hagelestenen op het hoofd vallen!

Jan: He, vader, zo dik als duiveneieren?

Angeline: En niettemin, niets kan ons scheiden!

Jozef: Neen, niets ter wereld!

Jan: Als de dood!

Sussemans: 't Is ongehoord! Ik herinner mij, als ware het gisteren voor d'eerste maal gebeurd, toen gij uw lieve oogjes, purpergroen, voor de eerste maal opendeed! O, toen was ik zo

Jozef Langhart
 Janger kan ik het elkaar niet meer vol
 houden en langer zal ik hier ook niet blijven
 wonen. Begrijp me dat nu goed vol, dat is
 man als ik, en "Catholicus prima cartello",
 voor eerst gebaar en vult het, die vol is
 voor een prachtige Heer Algemeen heet
 ook die enkel kan gebruiken om iedereen
 te zeggen die mij als een engel zwaard
 door 't hart gaen
 Jozef (achter de schermen) Paul Wijn is
 Jozef van
 Jozefmans - vader! Heeft de flidker
 vloort! Allover het gelofde; ik ga uit, ik
 moet uit...
 Jozef (achter de schermen) En laat ze maar schijnen
 wij laten de schijnen
 Ora la Paula...
 Jozefmans - dat verstuikte vastenavondslidje!
 God moet wat ze dit jaar voor u een geus
 etover! En dat dat ik dat dan alweder
 zal moeten overvoeren van den vorigen morgen
 dat de haan mij volk is, te dit is of volk
 mijne dehdelft is, wat is de
 jongheid toch bederven! Of gij, mijn enige
 zoon, spruikt ook al van rijheid, van vooruit
 gang, van idealen en de dierel mog moeten
 wat mijn gebaar ten in de kerst heb ik
 Jozef (achter de schermen) dan zal ik u veruigen
 die is uit!

*Over rijk van het dinc
Likt de kat den handeleer!*

*Blijfel
in
een bedrijf*

*Personen
vader Jozefmans
Jan zijn zoon
Angeline zijn dochter
Jozef, Cuorman*

overgelukkig en nu, Linne, zijt gij de nagel mijner doods-kist!

Jan: En toen ik dan voor de dag kwam, voor de allereerste keer, waart gij toen ook overgelukkig?

Jozef: Luister, mijnheer Sussemans, verstoot het geluk niet van uw dochter. Ik heb geld, meer geld dan gij wel denkt. Ik heb een eigen huis, twee stukken land, acties op de Zwartens-Staat,¹⁰ waarden op de nieuwe bank van interesten, obligaties op de Hasselt-Maaseik-Roermond¹¹ en ik ben aandeelhouder van 't Vrije Volk!¹²

Sussemans: Van 't Vuile Volk! Eruit met zulk een zielverkoper! Eruit!
(wil Jozef bij de kraag grijpen)

Angeline: Vader, vader, ik wil en moet

Jozef Langhart tot echtgenoot hebben!

Sussemans: Naar buiten! En zo gij niet gauw op staande voet vertrekt, smijt ik u alle twee op straat!

Jan: (terzijde) Dat was de zaak, nietwaar Angeline?

Angeline: Lang genoeg hebben wij op afstand, achter de kerk en op de wal moeten vrijen; lang genoeg hebben wij zingend onze liefdegevoelens veropenbaard, doch nu is die tijd uit! De gehele wereld kan tegen ons opstaan: ik word het beminnelijk sacrament van mijne Jozef.

Jozef: En ik de engelbewaarder van Linneke!

Jan: En ik, ik zal u helpen zoveel ik kan. (Hevig gebel aan de huisdeur - Jan af)

Sussemans: En ik, ik ga de gewapende macht halen om de schelm mijner dochter te doen vastzetten (Sussemans af)

XI

Jozef en Angeline (onder de arm)
*Wij zijn gezworen kameraden
Wij zullen malkander nooit verlaten*

XII

(Jan op, werpt een brief op tafel)
Jan: Een brief van de notaris. Vader, vader!

Jozef en Angeline:

*Wij zijn bijeen en wij blijven ondereen
Totdat ze ons naar het kerkhof zullen dragen!*

146

XIII

Jan: Ziehier een brief van de notaris. Wat mag dat behelzen?

Sussemans: Wellicht dat hij zich bedacht heeft en dat hij mij het huis uit eigen beweging komt aanbieden.

Jan: Ik ben nieuwsgierig

Sussemans: (Breekt hem open en leest): Mijn beste vriend Sussemans...

Jan: Wat is dat heerschap vriendelijk

Sussemans: (leest verder) Zoals ge weet moest heden morgen de betaling plaats gehad hebben van Aloysius Benedictus Isidorius Bommelmans, voor dewelke gij borg gebleven zijt. Die man is niet overgekomen. Volgens akte te onzer studie berustende heb ik het recht onmiddellijk van u de som van 2000 franken te eisen plus 200 frank honorarium.

Hiervan gebruik makende verwacht ik u morgen voor 12 uren ten einde volkomen afrekening te geven.

Jan: Daar zijn de poppen al aan 't dansen.

Jozef: (terzijde): In de klerikale apenwinkel!

Angeline: Ge ziet wel, vader, veel te goed is half zot.

Sussemans: (Laat zich op een stoel neervallen) Mijn Heer! Mijn God! Die lage vent! Die gemene deugniet! Die

afgrijselijke schelm! Ik ben geruïneerd! Ik loop naar de bedelstaf!

Angeline: Ach vader, 't kon nog erger zijn. Waart gij eens hevige ziek geworden, of was mijn allerliefste Jef eens gestorven van 't zuur in de darmkens, gelijk het dertiende kindje van Marie ..., dat was...
Sussemans: O hemel! O hemel! Mijn geheim is ontdekt! Jozef Langhart weet alles!

Jozef: 't Is er niet erger om. Nooit zal mij desaangaande een enkel woord ontsnappen. Wat gij niet wilt dat u geschiede, doe dat ook een andere niet!

Jan: Dat noem ik een braaf man zijn.

Angeline: Hoor eens, vader, wat een edel hart!

Sussemans: Tweeduizend franken moet ik hebben of ik ga failliet!

Jozef: Uw dochter moet ik hebben of ge gaat failliet!

Jan: Ja, ja, Jozef heeft gelijk. Vaders failliet, dat zijn voor hem maar bagatellen.

Sussemans: Liever zwart brood eten dan u mijne dochter geven!

Jozef: Het zij zo. Uw boezemvriend, de notaris, geeft u 24 uren tijd om te betalen, ik geef er u evenveel om de man van Angeline te worden!

Angeline: Maar vader, 24 uren is nog te lang, ik bid er u om, vader, laat mij trouwen!

Sussemans: Nooit of te nooit!

Angeline: Laat mij trouwen met Jozef Langhart!

Sussemans: Onmogelijk! Onmogelijk!

Angeline: Ach, wat zijt gij wreed voor mij, ik die mijn allerliefste Jef bemin als mijn eigen oogappel

Sussemans: Kwel mij niet langer! Daar kan geen sprake van zijn! Gij zijt de dochter van Piere-Sus en Langhart is een verstokte...

Jan: Dat zijn maar bagatellen! Langhart heeft geld!

Jozef: Zo denk ik ook, vriend Jan.

Sussemans: Tweeduizend franken voor morgenmiddag of ik ben de berg af!

Jozef: 't Is nog wel de moeite waard. Een enkel "Ja" en gij zijt gered.

Sussemans: Hoe dat?

Jozef: Geef mij uw dochter en ik betaal alles!

Sussemans: Hoe verstaat gij zulks?

Jan: Jozef wil met Angeline trouwen en dan betaalt hij die 2000 franken.

Sussemans: Trouwen? Onmogelijk!

Angeline: Ach vader, heb compassie met uw dochter!

Jan: ...Allons, vaderkelief, een goed woordje.

Jozef: Ik zal uw dochter beminnen zoals zij de bok en de kuikens liefheeft.

Angeline: En ik vaderlief, ik zal Jozef nooit verlaten!

Sussemans (zit peinzend en na een wijl):

Zo gij u aan mijn condities onderwerpt, zullen wij eens raadhouden.

Angeline: Hewel, Jozef, doe wat wijn in het water en alles zal zich wel schikken.

Jozef: Laat horen, mijnheer Sussemans.

Sussemans: Ten eerste moet gij afbreken met uw politieke gezellen.

Jozef: Ik beloof u dat ik, eenmaal

Angeline mijn vrouw, ik mij wat minder met hen zal bezighouden.

Sussemans: Ten tweede, uw demissie geven van de Koninklijke Harmonie.

Jozef: Dat nooit of te nooit!

Angeline (tot Jozef): Zeg maar ja, dan kunt gij later nog doen wat gij wilt!

Jozef: Neen, neen, Angeline. Hoezeer ik u bemin, aan zulk gebod kan ik mij niet onderwerpen!...Luister eens, vriend Sussemans. De tijd verstrijkt! Denk wel dat ik u kan helpen en dat ik Angeline zal gelukkig maken!

Sussemans: Tweeduizend franken! O die notaris, die notaris!

Jan: Bagatellen, bagatellen! Zeg aan Jozef: "Hier is Angeline", dan zal Jozef zeggen: "Hier zijn de 2000 franken"

Sussemans: (terzijde) O die politiek! Ik hang tussen hemel en aarde! Daar bommelen 2000 franken- daar bommelt mijn dochter! (harder) Nood breekt wet! Zij zij de uwe!

Jozef: Dank!

Angeline: Dank, dank, vader!

Jan:

Wij hebben schrijven

Laat ze maar schrijven

In hunne vuile tralalala!

Jozef: En nu, vader Sussemans, als eed van 't gegeven woord, zal ik ogenblikkelijk twee dikke, malse zoentjes op de blozende wangen van Linneke plaatsen.¹³

Dat is toch niet teveel gevraagd voor die 200 frank honorarium, die men u ook nog afperst!

Angeline: O wat een deugd! Vader, ik dank u nogmaals voor uw goedheid en nu alle boze gedachten opzij gesteld en drukt mekaar de hand!

(Jozef en Sussemans geven elkander de hand)

Sussemans: Vergeef mij mijn bitsige woorden. Heden heb ik ondervonden

dat men door zijn vrienden 't meest verneukt wordt en dat er buiten onze kliek ook nog brave mensen leven!

Jan: En de bruiloft?

Sussemans: Lang zullen wij niet mogen uitstellen.

Jozef: O nee, vader, ik betaal contant en moet dan ook onmiddellijk in 't genot van Angeline kunnen treden.

Angeline: Natuurlijk, vader, en te meer, ik ben zo ongeduldig!

Jozef: Laten we het vaststellen op zaterdag voor vastenavond.

Sussemans: Aangenomen!

Jan: Dan zullen wij ons eens goed amuseren en ik, voor mijn kop alleen, geef een ton bier en een kistje fijne sigaren aan de Koninklijke Harmonie!

Jozef:

Het zijn geen stompen

Kom laat ons pompen

Ter zijner ere tralalala!

Angeline: Wat ben ik gelukkig, wat ben ik tevreden!

Jozef: Voor die tijd zal het nieuwe vastenavondliedje klaar zijn en dan, nietwaar vader Sussemans, dan zult gij niet meer hardnekkig in de boosheid blijven en ook met uw blauwe schoonzoon wel eens meezingen.

Sussemans:

Ter wille van 't smeer

Likt de kat de kandeleer!

147

- 1 Zie o. a.: Maaseik op de planken, s.l. 1997, blz. 12-19
- 2 Met mijn dank aan mevr. E. Huysmans, die mij de tekst ter beschikking heeft gesteld.
- 3 Paul Neven was liberaal volksvertegenwoordiger voor het arrondissement Tongeren-Maaseik voor de perioden 1908-1912, 1914-1925, 1929-1932 en 1936-1938 waarna hij zelf ontslag nam. Hij werd toen opgevolgd door F. Philips, burgemeester van Maaseik. Neven was notaris te Tongeren. Het liedje is het refrein (gezongen op de wijs van "Charel is getrouwd") van een lied in 8 strofen, dat gelanceerd werd in 1910.
- 4 Vastenavondslid (in 11 strofen) van de Maaseikse liberalen (1910).
- 5 Bedoeld is hier notaris Arthur Lemmens, voor de liberalen, en zeker voor de leden van de Koninklijke Harmonie, de meest gehate klerikaal. Had Lemmens immers niet de meubelen van de Harmonie laten wegnemen? En toen de stad door de vrederechter verplicht werd om ze terug te geven, had Lemmens er toen niet voor gezorgd dat de stad ze toch niet terug gaf, maar schadevergoeding betaalde? Niet te verwonderen dat "de notaris" de volle laag krijgt in dit toneelstuk. Lemmens woonde natuurlijk niet in de Vullersstraat; hij woonde op de Markt.
- 6 Het volledige refrein luidt:
*Wij strijden, wij strijden,
Voor vrijheid en voor recht!
Ongekecht, onverveerd,
Voor outer en heerd!*
In plaats van Voor outer en heerd zong men dikwijls Voor kouter(= veld) en peerd!
(mondeling medegedeeld door L. Valkeneers, oud-leraar Rijksnormaalschool Hasselt)
- 7 Buizenmans: door de liberale overwinning bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1907 waren verscheidene katholieke kandidaten "gebuisd".
- 8 Het gebruik van het blauw als kleur van de liberalen vindt zijn oorsprong in de kieswet van 1877. In deze wet werd o.a. bepaald dat de kandidatenlijsten op de stembiljetten voortaan in alfabetische kolommen werden gedrukt en in een bepaalde kleur: links, in blauw, de liberale kandidaten; rechts, in karmijnrood, de katholieke; zwart werd voorbehouden voor onafhankelijke kandidaten. Toen de socialisten opkwamen, kregen zij het rood. (J. TORDOIR, De blauwe kleur van de overwinning, in: Liberalisme, 1997, nr. 19, blz. 88-99) cit. www.liberaalarchief.be
- 9 De naam Geus werd smalend gegeven aan de opstandige edelen in de Nederlanden, in de 16de eeuw, tegen de regering van Filips II. Zij namen deze scheldnaam aan als een eretitel en beschouwden zichzelf als

vrijheidsstrijders. De jaren 1870 kenden een wederopbloei van het geuzenmotief. De liberalen identificeerden zich met de Geuzen in hun strijd tegen de klerikalen. Geus betekende liberaal, antiklerikaal en Nederlandsgezind. (L. VALCKE en M. BOEY, Geuzen, in Encyclopedie van de Vlaamse Beweging, I, blz. 581-582). Voor de klerikalen werd "geus" een scheldwoord, voor de liberalen een eretitel. Ze pakten graag uit met de titel "geus", o.a. in het lied dat vroeger ook in Maaseik gezongen werd:
*Geuzen zijn wij
Wij strijden voor vrijheid,
Wij dulden geen lafheid
Of verraderij!*

- 10 Zwartens-Staat: Congo-Vrijstaat, bezit van Leopold II, maar in 1908 door België als kolonie aanvaard, ondanks de liberale en socialistische oppositie.
- 11 Hasselt-Maaseik-Roermond: die spoorlijn bestond natuurlijk niet. Het is een steek op de katholieke minister Helleputte, die voor de verkiezingen beloofd had om de spoorlijn Hasselt-Maaseik door te trekken naar Roermond. Dit is nooit gebeurd.
- 12 "Het Vrije Volk", liberaal weekblad voor Limburg en Luik"
- 13 Van dergelijke scène konden de katholieke toneelverenigingen van Maaseik alleen maar dromen. Tot 1926 was het hun trouwens streng verboden om vrouwen te laten optreden, laat staan dat die vrouwen gekust werden, al was het dan "op beide wangen"! Bij de katholieken werden vrouwenrollen gespeeld door mannen, bij de liberalen door vrouwen. Dit verklaart misschien voor een deel de populariteit van de liberale toneelopvoeringen!

Help Vincentius helpen!

Jaak Bergers

Armoede betekent niet alleen het levensnoodzakelijke missen maar ook niet kunnen genieten van luxusmogelijkheden die anderen rondom je haast allemaal wel hebben. Armoede bestaat op tv en in de ontwikkelingslanden, ook - en meer dan wij soms weten - verdoken in onze naaste omgeving. Ook in Maaseik en omgeving zitten mensen soms eenzaam-hopeloos in de knoei. Wij willen hen dan direct helpen om niet nog dieper weg te zakken, zeker als de officiële instanties te strak regelgebonden en daardoor te traag kunnen reageren. Onze vrijwilligersgroep werkt samen met zoveel mogelijk instanties en wil vooral plotse noodsituaties depanneren met voedselpakketten, andere materiële hulp en brede begeleiding. Concrete cijfers even: wij hebben uit de regio Maaseik, Kinrooi, Bree meer dan 75 gezinnen, gemiddeld drie personen, die om de veertien dagen een voedselpakket komen afhalen. Dat zijn er 500 per maand, die allemaal klaargemaakt, soms aan huis gebracht en grotendeels door onze groep betaald moeten worden. Wij krijgen steun van serviceclubs, scholen, allerlei instanties en milde individuen

doch moeten gestadig op zoek naar steun en geld. Een bijzonder initiatief om tien echte noodsituaties te helpen met gratis 1000 liter stookolie was dit jaar mogelijk dankzij de opbrengsten van het bal van de burgemeester. Kom zelf eens langs in ons lokaal Heppersteenweg 40 (lieft na afspraak): wij leggen U concreet met geheimhouding van de privé-gegevens onze werking uit. Alle hulp: houdbaar voedsel, kleren, onderhoudsproducten, meubels en zeker financiële steun zijn steeds welkom en bij bezige en eerlijke handen die alles daar brengen waar het het hardst nodig is. Aarzel ook niet om verdoken armoede te melden, wij handelen alles discreet af.

Dank bij voorbaat namens de geholpenen. Helpen is beter dan moeten geholpen worden

**Ons adres: Vincentiaans Centrum,
Heppersteenweg 40, 3680 MAASEIK
(buiten de Ringlaan - richting
Heppeneert)-
Bankrelatie: 235-0428416 t.n.v.
Harlindis- en Relindisconferentie,
Maaseik
Tel. 089-572541
e-mail:
sintvincentius.msk@belgacom.net**

110 Jaar geleden stemden te Maaseik de laatste Cijnskiezers

150 Piet Henkens

Vóór de Franse revolutie, aan het einde van de 18de eeuw, was er geen algemeen stemrecht. In het ancien régime had de plutocratie (heerschappij van de rijken) het voor het zeggen. Nadat de Fransen zich hier gevestigd hadden, werd de bevolking voor de eerste keer verzocht deel te nemen aan de zogenaamde "algemene" verkiezingen.

De Franse grondwet voorzag vanaf het jaar 1795 een tweevoudig kiesstelsel, waarbij het algemeen stemrecht parallel liep met de cijns en met capaciteitswaarborgen. Dat wil zeggen dat alle Fransen, de Belgen inclusief, want ons land was door Frankrijk onder de voeten gelopen, moesten gaan stemmen. De kandidaat-stemmers moesten 1° de leeftijd van 21 jaar hebben, 2° onderworpen zijn aan het betalen van een directe belasting (cijns), 3° kunnen lezen of schrijven.

Uiteindelijk ging het hier om een beperkt groepje van de bevolking. Die "actieve groep van burgers" moest uiteindelijk de stemgerechtigden aanduiden in de verhouding van 1 kiezer op 200 "actieve burgers".

We zouden het een "getrapte

verkiezing" kunnen noemen. De selecte groep van burgers die uiteindelijk in het verkiezingsbureau binnen mocht, koos de leden van het "Corps Législatif". (De Raad der Vijfhonderd"). Deze gang van zaken maakte het politieke recht afhankelijk van het fortuin. De armen hadden niets in de pap te brokken. Het kiesstelsel was duidelijk "censitair" (afhankelijk van de cijns die men moest betalen, zoals we hiervoor aanstipten). Toch vormden de Franse Revolutionairen deze gang van zaken niet in tegenspraak met hun "principes" van vrijheid, gelijkheid en broederlijkheid.

"Iedereen kan fortuin maken" preekten de rebellen uit het zuiden, met gespleten tong. Het fortuin mocht wel niet beschouwd worden als een privilege (voorrecht) dat de gelukzakken verkregen door geboorte zoals dat tijdens het ancien régime het geval was. Neen, het fortuin moest de vrucht zijn van hard werken. Dat klonk blijmoedig in de oren van de "nieuwe burgerij", die nu de touwtjes in handen zou krijgen. Ook de rijken uit het oude régime, een soort collaborateurs die zich hadden weten te handhaven, zagen hier wel brood in.

De landgenoten werden dus opgeroepen om deel te nemen aan deze Franse verkiezingen, maar het scenario verliep heel anders dan de bezetter zich had voorgesteld. (Denk aan Pim Fortuyn in Nederland wiens naam boekdelen spreekt...) Het grootste deel van de bevolking nam evenwel niet deel aan de stembusgang omdat men niet het odium op zich wilde laden mee te heulen met de vijand. Trouwens, zo werd gezegd, wat kunnen de 45 Belgische vertegenwoordigers uitrichten in de Raad van 500.

De uitslag van de stembusgang was uiteindelijk zo, dat zij die toch verkozen werden, tegenstanders van de republiek bleken te zijn. De Jacobijnen (hevige Republikeinen) en de partijgangers van de regering, kregen haast allemaal een

De laatste cijnskiezers uit het arrondissement Maaseik die op 14 juni 1892 te Maaseik hun stemplicht vervulden. Allen bejaarde Limburgers die er warmpjes inzaten en trouwens over meer dan één stem beschikten. Stemmen voor een nieuw parlement was een zaak van aangelegenheid, vandaar de bolhoed, het zondagspak, het weimeske (wambuis), het zakhorloge en de paraplu. Deze bejaarde lieden, van wie sommige ons doen denken aan Methusalem, werden met de koets naar Maaseik gevoerd. Hier gaan hun bekende namen: zittend eerste rij van links naar rechts: P.J. Bernaerts, L. Jacobs, P.J. Tyskens, P.J. Laenen en Jac Rutten. Staande: L. Schouteden, M. Brebels, A. Visser, L. Lipkens, J.M. Cornelissen en Chr. Bussels.

DE LIBERALEN

Noch de Franse Overheersing (1792-1815), noch het Nederlands Bewind (1815-1830), kon de verzuchting van de Belgen niet tegenhouden om een onafhankelijk land te stichten. De sterk overwegend Belgische (katholieke) volksaard kante zich telkens opnieuw tegen het buitenlands gedachtegoed, of dit nu uit het protestantse noorden of het klerikale zuiden kwam.

Het zou een hele lijdensweg worden vooraleer een onafhankelijk België alle burgers via het algemeen stemrecht bij het bestuur van het land kon betrekken. In november 1830 had de voorlopige regering het kiesrecht verleend aan alle burgers die een cijns betaalden van 20 tot 100 gulden. Het aantal kiezers kwam uit op 46.000. Zodoende mochten in sommige dorpen van het platteland slechts enkele personen stemmen, een tweetal v.b. Het is overduidelijk dat sinds 1830 de liberale strekking in het kiezerskorps zienderogen toenam. Als het waar was (en het was waar!) dat de liberalen bij de kapitaalcrachten een zeer goede beurt maakten, dan werd deze tendens nog versterkt in de steden.

DE RADICALEN

In 1870 werd het land nog steeds bestuurd door een liberaal ministerie dat via het cijnskiesrecht zijn voorrechten kon handhaven, maar de roep naar een rechtvaardiger kiesstelsel en de afschaffing van het cijnsstelsel werden steeds groter.

Geschaard rond hun briljante redenaar, de Brusselse liberale advocaat Janson (!), voerden de radicalen, die zich hadden afgescheurd van de conservatieve liberalen, rond 1880 een felle campagne in het parlement om de voorrechten van het cijnskiesstelsel af te schaffen. Hierbij kregen de radicalen een stevige steun van de pers. Zij klaagden het feit aan dat het land met zijn 5,5 miljoen bewoners onderworpen was aan de wil van

100.000 belastingbetalers. Indien de burgerij dit privilege nog langer zou handhaven, zou men haar kunnen verwijten uit zuiver egoïsme te handelen. "De tijd is voorbij", verkondigden de radicalen dat het kiesrecht rechtstreeks afhankelijk is van het betalen van belastingen (cijns). Hoe meer men het kiesrecht uitbreidt, hoe eerlijker de uitspraak zal zijn. De politieke bekwaamheid hangt niet alleen af van het geldbezit maar vooral van het onderwijs.

In juli 1883 bracht de vooruitstrevende Paul Janson te Brussel zijn voorstel om het cijnsstelsel af te schaffen in de Kamers. Het kreeg slechts 11 stemmen. Een donderslag...De liberalen vielen in twee groepen uit elkaar, de conservatieven en de radicalen. Met de naweeën van de onzalige schoolstrijd nog in het geheugen trokken de kiezers op 11 juli 1884 naar de "kiestrommel". Het liberaal ministerie werd verpletterd. De katholieken behaalden een meerderheid van 36 stemmen in de Kamer. Nooit zou de liberale partij nog de volstrekte meerderheid behalen. Maar ook het cijnskiesstelsel, dat de liberalen een halve eeuw aan de macht had gehouden, zou deze stemming niet lang overleven.

Maaseiker spreekwoorden, zegswijzen en gezegden

Tony Van Wijck

*Uit gouden korenaren
schiep God de Maaseikenaren,
uit het restant*

alle anderen van het land

(Pater Sangers)

- 1) 't Kump wi-j bi-j den os de mèlk. (= het komt dus nooit)
- 2) Ze höbben häöm in het osseboek gesjrieëve. (= hij werd dertig jaar en is nog niet getrouwd)
- 3) Ongenuuëd is ouch dao. (= wordt gezegd over een ongenode gast).
- 4) Hae is van naat hout gemaak en haet zich getrókke. (= wordt gezegd van een mismaakt persoon).
- 5) Eine gooje naober is bieëter es 'ne wujje vrundj.
- 6) Trouw naobermans kënjer, koup naobermans rënjer. (= ga bij het zoeken van een vrouw of het kopen van vee niet te ver van huis.)
- 7) Eine gooje gevel seert het hóws. (= wordt gezegd als iemand een grote neus heeft.)
- 8) Spitse naas en spitse kin, jóng dao zit den dujvel in. (= spitse neus en spitse kin zijn vaak tekenen van een bits karakter.)
- 9) Hae duit of wënt er in e mets hink. (= hij schreeuwt als een varken dat gekeeld wordt.)
- 10) Het mets in 't verke laote stieëke. (= een opdracht niet afmaken.)
- 11) Dao höb iech 't mi-jnt neet van. (= daar snap ik niets van.)
- 12) Geruik vleis hilt zich 't bèste.

(= zo verdedigt zich een stevige roker.)

- 13) Diech höbse neet allemaol op ein ri-j (= je bent niet goed wijs)
- 14) Diech bès ein sjrówf kwi-jt (= idem)
- 15) Diech höbs ein sjrówf los (= idem)
- 16) Diech höbse neet mieë alle vi-jf (= idem)
- 17) Get make mèt de Franse slaag (= niet al te nauwkeurig werken)
- 18) He is rap op zi-jn tieëne getroeëje (= hij is gauw geraakt).
- 19) Ti-jd genóg kump dèk te laat? (= van uitstel komt afstel)
- 20) Ti-jd maak graas en zón maak hui! (= alles komt terecht, als je maar geduld hebt)
- 21) De wouf kump ouch aan de getèlde sjäöp (= de beste waakzaamheid kan nog falen)
- 22) Waat de gewuunte neet duit, zag de sjruur, en dów stol er ei stök van zi-jn eige bóks (sommige kleermakers hadden de gewoonte een gedeelte van het stof achter te houden)
- 23) Geli-jk vieë lèk zich (= mensen van hetzelfde beroep of partij steunen elkaar als het er op aan komt)
- 24) Det steit wi-j ein tang op ei verke (= dingen die niet bij elkaar passen, vooral in kleding)
- 25) Mèt naober kënjer en naober rënjer is me neet gauw bedroeëge (= omdat men in de gelegenheid was ze van nabij te leren kennen)
- 26) Dae wil vri-jje, vri-j en vránk, hilt zich in de klokkeklank (= ongeveer zelfde betekenis als hierboven)
- 27) De kèns geine boor wi-jsmake, wi-j 'ne soldaot aan de kos kump (= een boer begrijpt niet hoe men zonder werken door de wereld kan komen)
- 28) Sjri-jf det mer op di-jne bówk...of: ónger di-jn sjoon (= die rekening krijg je nooit betaald)
- 29) Alles mèt maot, zag de sjruur, en hae sloog zi-jn vrouw mèt de èl (= alles met mate)
- 30) Hi-j en tieëge en dao en tösse (= eer het zover is....)

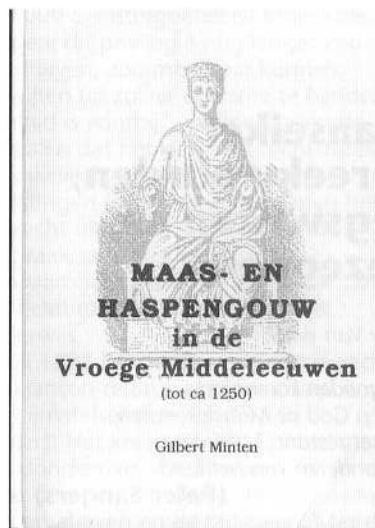
Maaseikenaren publiceren

154 Jaak Bergers

ARNO LATOUR
Bij de educatieve uitgeverij Die Keure verscheen in mei deel 4 van de vijfdelige reeks 'Show your Paces'. Deze zeer kleurrijke handboeken-

reeks Engels voor het secundair onderwijs bestaat telkens uit een handboek, een werkboek, een handleiding en een cassette of cd. Deel 4 bestaat uit acht thema's, die per 'unit' worden uitgesplitst over 3 lessen. In iedere les komen telkens de vier vaardigheden (spreken, luisteren, lezen, schrijven) in een gevarieerde context aan bod. Productie en eindredactie zijn in handen van J.P. Steevens (Brugge) en A. Latour (Maaseik). In onze moderne tijd van meertaligheid een zoveelste mogelijkheid om ermee te beginnen of ons verder te bekwamen.

GILBERT MINTEN

Gilbert Minten publiceerde onlangs zijn levenswerk 'Maas- en Haspengouw in de vroege Middeleeuwen' in samenwerking met de Werkgroep Documentatie Maaseik.

Het boek telt meer dan 300 bladzijden, een uitgebreide bibliografie en een handig register. Het bevat heel wat persoonlijke inzichten en een boeiende kijk op de vroege jaren van Maaseik. Het beschrijft onder meer de belangrijke periode van de Karolingers en de graaf van Loon. Mintens werk is geen geschiedenis van Maaseik want zijn studie eindigt in 1250 waar Maaseik pas in 1244 gesticht werd. Zijn boek is het resultaat van een moeilijke zoektocht omdat heel wat bronnen werden geraadpleegd die niet meteen in Maaseik te vinden waren. Met geduld en inzicht groef hij oordeelkundig in een breed verleden van Maaseik en ook zijn geboortestreek Landen. Het werk is zeer zorgvuldig op- en uitgebouwd en is beslist een aanrader voor iedereen die geïnteresseerd is in de geschiedenis van de Maas-Haspengouw. Het werk kost 13 euro en is verkrijgbaar bij de Werkgroep Documentatie Maaseik.

De Maaseiker stoepaal

Thérèse Hendrickx-Godelaine

Veel Maaseikenaren lopen op de Markt achteloos voorbij aan een toch wel merkwaardige herinnering aan "de tijd van vroeger".

Hiermee bedoelen we de stenen stoepaal (begin 17de eeuw) die tegen de gevel staat, rechts van de deur van het Maaseiker apothekmuseum.

Ook onze voorouders zaten bij mooi weer graag buiten te babbelen en vermits de caféterrassen nog niet bestonden werden hiervoor enkele vierkante meters stadseigendom vóór de deur ingepalmd, met maaskeien belegd en netjes afgebakend door twee stoepalen.

En zoals, nog niet zo lang geleden, beide geslachten in de kerk keurig gescheiden waren, zaten mannen en vrouwen ook buiten op banken begrensd door hun respectieve stoepaal.

Door de opening beneden kon een stok of ijzeren stang het geheel aan elkaar verbinden.

In "Maaseik Architectuur en Historie"

vertelt Pater Sangers het volgende:

"De Maaseiker stoepaal bezit een halfronde bekroning met drie kleine uitlobbingen, waarin een niet bewerkt mannelijk wapenschild is aangebracht. De mannelijke stoepsteen (ruitvormig schild) stond gewoonlijk links van de stoep en de vrouwelijke (hartvorm) rechts. Er wordt wel eens beweerd dat de wapens in de Franse tijd werden weggekapt. Anderen menen dat de wapens op het veld geschilderd werden."

Een voorbeeld hiervan hebben we inderdaad bij ons bezoek aan Brugge onlangs gezien. Maar het wapenschild, beschilderd met een blauw schip, was geen ruit en nog minder een hartje,

Foto: Ludo Droushoudt

maar een echt accoladeschild. (zie tekening)

Accoladeschild

Onze stoepaal zou dus een mannelijk exemplaar zijn.

Volgens J.A. de Boo in "Heraldiek" zijn echter ruitvormige wapenschilden sinds eind 15de eeuw beperkt tot de wapens van vrouwen en nu zelfs voorbehouden aan ongehuwde dames. Voor gehuwde vrouwen en weduwen wordt een ovaal schild gebruikt.

We vragen ons nu af of ruit en hartje misschien niet enkel versieringsmotieven waren en geen werkelijke wapenschilden! Immers een hartje is dit zeker nooit geweest. Moeten we er soms het kaartspel bij betrekken en denken aan ruitenboer en hartenvrouw, net zoals bij de "grafsteen" van de Kaartridder van Heppeneert?

Iedere logische uitleg is van harte welkom op de redactie van de Maaseikenaar.

Achtergrond

Enzovoort, tien reeksen lang, afgewisseld met beeld- en geluidsvragen en afgewerkt met één of twee rondes puzzels, kruiswoordraadsels en / cryptogrammen.

Als u de antwoorden (*Palermitaan, Lutetia, een ovni, Dikke Bertha, Canberra*), een makkie vindt, bent u een potentiële winnaar van één van de talrijke quizavonden die al enkele jaren in heel Vlaanderen georganiseerd worden.

Kwist het wel in Maaseik

Arno Latour

Hoe heet een inwoner van Palermo?

Hoe heette Parijs in de tijden van Asterix en Obelix?

Wat is een UFO in het Frans?

Hoe heette het Duitse superkanon, genoemd naar de dochter van fabrikant Krupp, dat in 1914 de forten rond Luik in puin schoot?

Wat is de hoofdstad van Australië?

Vlaanderen is namelijk een vreemd land. Ieder weekend zijn er duizenden mensen die zich, bij wijze van ontspanning, de hersens pijnigen in rokerige zalen en zaaltjes, schoolrefters, cafetaria's, parochiezalen, volkshuizen en andere resten van een roemrijk verleden om de top vijf te halen van de plaatselijk quiz en zo wereldberoemd te worden in Erpskwerps en de champagne, of 25 euro mee naar huis of, en dat komt veel vaker voor, op café te nemen.

Het verschijnsel quiz is inderdaad niet beperkt tot de VRT en Canvas, of tot Herman Van Molle, "Per seconde wijzer",

Jonge quizzers in actie tijdens de paastrofeequiz

Meer dan driehonderd quizzers op de paastrofeequiz van KA Maaseik

"Blokken", "Twee voor twaalf", en "Tien voor Taal", of tot de geldsmijterij die listig is vermomd als "Een tegen honderd" of "Wie wordt euromiljonair" op de commerciële zenders.

De laatste tijd heeft het verschijnsel ook het Maasland bereikt, zij het met enkele jaren vertraging tegenover het centrum van het land, maar dat euvel komt wel vaker voor, tenminste als wij de clichés mogen geloven..

In Maaseik bijvoorbeeld noteren wij o.m. de Sinterklaasquiz, georganiseerd door de cultuurcentrale van de SPA in zaal Mosa, de Pater Sangersquiz, georganiseerd door de historische kring in het parochiecentrum in de eerste Vastenweek en de Paastrofeequiz, georganiseerd door de vriendenkring van het atheneum van Maaseik in de grote zaal van het gebouw aan de Philipslaan. Op het eerste gezicht pluralisme zat en variatie troef, maar toch zijn er een reeks constanten.

Wie doet er aan mee?

Sociologische scholing is niet echt nodig om te weten dat iedereen kan meedoen en ook meedoet. Quizen is namelijk een ploegsport en de kunst bestaat erin ervoor te zorgen dat die ploeg evenwichtig is. Zo bekeken is er weinig verschil tussen quizen en andere vormen van sport en spel.

De meeste quizen worden namelijk gespeeld met ploegen van vier tot vijf leden, die, als het even kan, over iets meer dan gemiddelde algemene kennis beschikken en daarnaast nog een eigen specialiteit hebben; de belangrijkste zijn actualiteit, muziek, sport, geschiedenis en puzzels.

De 'team spirit' wordt op voorhand al aangescherpt door het kiezen van een ploegnaam. Enkele Maaseiker klassiekers zijn politieke statements vlak na de laatste gemeenteraadsverkiezingen met *"Vermassen wij willen paars,"* cynische humor in *"De vrienden van de jury",* verwijzingen naar de sponsor en het

juiste aantal bij *"Graad kwadraat"*, referenties naar de schoolstrijd met *'De Pennelekkers'*, weinig bescheidenheid in *"de fab4"*, en aardige doordenkers in *"GNID"*, het Engelse *"URQT"* of de Lijtnse *'Quizquinters'*.

Waarom meedoen?

Op basis van het eindeloze succes van de gemiddelde tv-quiz, lijken vele Vlamingen, in de eerste plaats levenslang getraumatiseerd door een barre schooltijd, gewoon graag triviaant te spelen, maar er is natuurlijk meer. De sfeer en de Bourgondische bijverschijnselen zijn een uitstekende motivatie, en daarbij komt natuurlijk ook dat men de organiserende vereniging graag een steuntje in de rug geeft. En geef toe, een quiz, gemiddeld van 20u tot middernacht, is toch een manier om sociale contacten te leggen, die iets meer te bieden heeft dan de gemiddelde kienavond; het is niet zomaar dat vooral secundaire scholen, culturele kringen en socio-politieke organisaties zich nogal eens aan quizavonden wagen.

Een zicht op de prijzentafel. Wie op 1 eindigt mag het eerste kiezen.

Een belangrijke vraag blijft natuurlijk: kun je ook iets winnen? Dat kan dus, vooral dankzij de sponsoring van de Maaseiker middenstand, een inschrijvingsgeld per ploeg van rond de 13 euro en enige creativiteit van de organiserende vereniging. Vooral wijn, champagne, video's, boeken en computergadgets doen het goed in het prijzencircuit. Daarnaast gebeurt het ook geregeld dat de top 3 een heuse geldprijs wint, geldprijs die gewoonlijk net genoeg is om het inschrijvingsgeld, gecombineerd met een hapje en een drankje tijdens de quiz + het overwinningfeestje in de Maaseiker horeca te bekostigen en de partner thuis nog een bloemetje te kunnen aanbieden. Meer moet dat niet zijn.

Test u zelf (Antwoorden onder dit artikel)

Wij ronden af met enkele vragen uit de Pater Sangersquiz, de Sinterklaasquiz en de Paastrofeequiz. Als u hoger scoort dan 60% is de boodschap duidelijk: tegen volgend seizoen een ploeg

Paaseieren stimuleren de hersenactiviteit

samenstellen, een originele naam zoeken, en meedoen! Waarom? Voor de prijzen, voor de steun, voor de eeuwige roem en vooral voor het plezier...

1. Hoe noemen we in de wiskunde bij een rechthoekige driehoek de schuine zijde die tegenover de rechte hoek ligt?
2. We zoeken de Franstalige naam van een kansspel, tevens de naam van het toestel waarmee wordt gespeeld: een schijf, verdeeld in 37 vakjes, die door de croupier wordt rondgedraaid; in tegengestelde richting wordt een ivoren balletje gegooid. Het nummer waarop het balletje tot stilstand komt is bepalend voor winst of verlies van de afgesloten weddenschappen.
3. Toen Marcus, Lord Sandys in 1835 een punt zette achter zijn carrière als gouverneur van Bengalen en naar Engeland terugkeerde bracht hij het recept van zijn lievelingssaus mee en liet deze door zijn apothekers bereiden. De apothekers dachten munt te kunnen slaan uit het recept en maakten een flinke voorraad voor verkoop. Het sausje brandde zo erg dat de voorraad in de kelder belandde. Bij de grote schoonmaak steeg er uit de troep een heerlijk aroma op. De oneetbare pikante saus was gefermenteerd tot een smakelijk product. De naam van de saus?
4. Nagenoeg alle zoogdieren, en dus ook de mens, hebben evenveel nekwrervels. De giraffe die er op het eerste gezicht wat meer zou kunnen gebruiken, heeft precies evenveel nekwrervels als u en ik. Hoeveel zijn er dat?
5. GAIA. Wat betekent deze afkorting?
6. Welk sterrenbeeld bevindt zich in de dierenriem tussen Leeuw en Weegschaal?
7. Hoe noemen we het aan de kant van de pink in de onderarm gelegen been, dat aan de bovenzijde een gewricht vormt met het opperarmbeen en aan de andere zijde met het spaakbeen en de handwortelbeentjes?
8. Don Diego de la Vega kennen we

beter, gehuld in zwart pak, cape en masker, zwaaiend met zijn degen, onder de naam Zorro. Heb je je ooit al afgevraagd wat de betekenis is van de naam Zorro? Wij doen het nu!

9. Wat wordt er bestudeerd door de dendrologie?
10. In dit Paasachtig gezegde ontbreken de klinkers. Noteer de volledige versie: BTR N HLF DN N LG DP

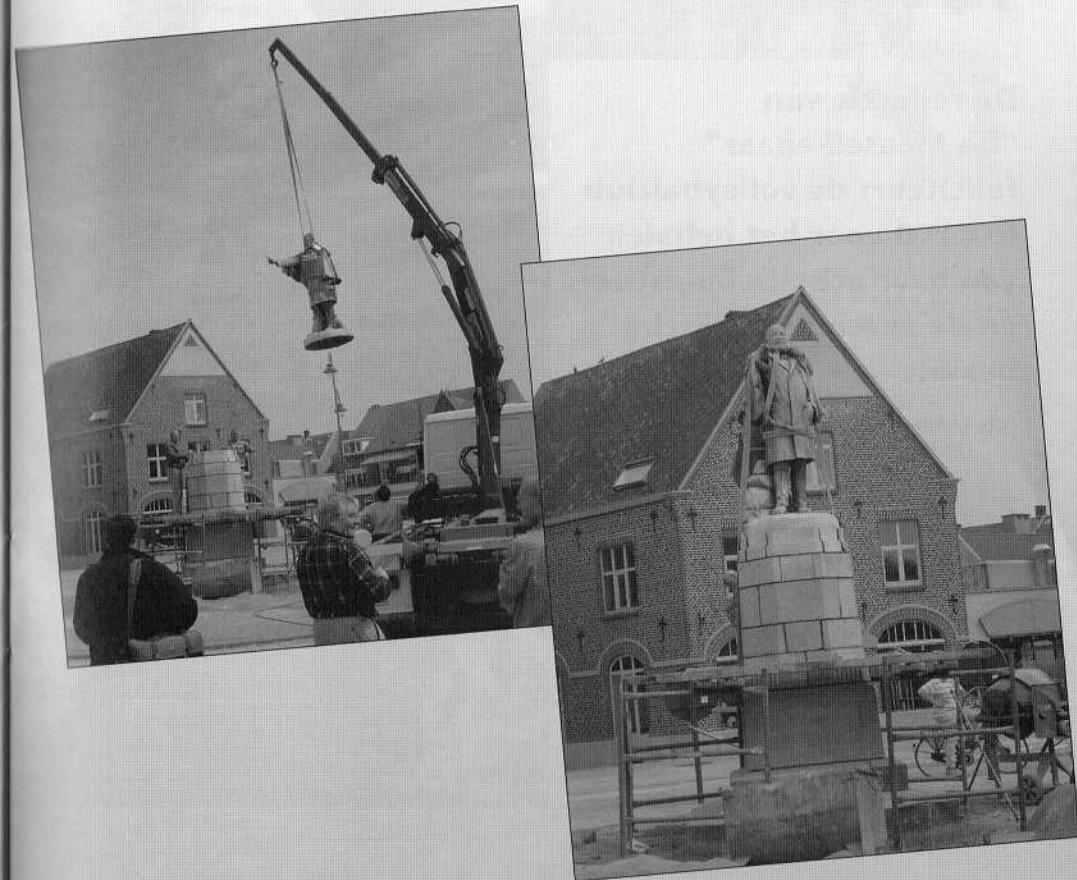
Antwoorden:

1. hypothenusa
2. roulette
3. worcestershire sauce
4. 7
5. global action in the interest of animals
6. maag
7. ellepijp
8. vos
9. bomen
10. beter een half ei dan een lege dop.

Arno Latour

Helleputte, trök van weggewaes!

(Foto's: Ludo Droushoudt)

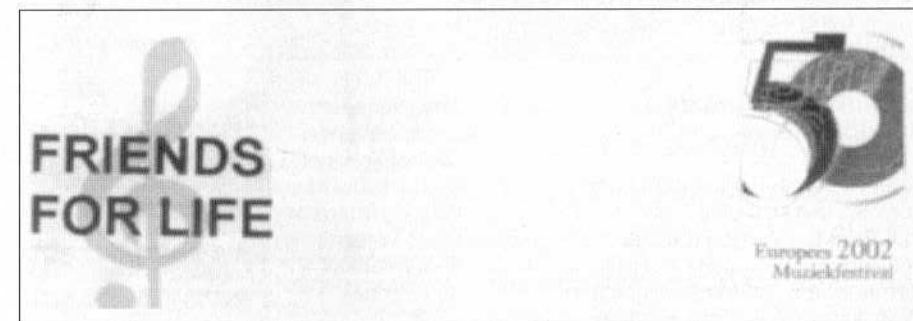
De redactie van "De Maaseikenaar" feliciteert de volleybalclub NOLIKO voor het behalen van haar achtste landstitel en de zevende Belgische beker.

Foto's: Smash Magazine

Jeugdharmonie Concordia Maaseik

Jacqueline Wolfs-Goedermans

In oktober 1998 vatten enkele jeugdige muzikanten van onze Kon. Harmonie Concordia het plan op om een aparte jeugdgroep op te richten, dit na succesvolle individuele deelnames aan solistenwedstrijden. De nieuwe groep kreeg als naam "Jeugdharmonie Concordia Maaseik". René Hindrixx, reeds bezig met de opleiding van onze jeugd, nam de taak op zich en startte met de repetities einde 1998. Het eerste optreden vond plaats ter gelegenheid van het nieuwjaarsconcert van de Harmonie Concordia. Het concertwerk "Moments for Morricone" kon op veel bijval rekenen en gaf de

aanzet om verder te gaan repeteren. Om een volledige bezetting te verkrijgen werden er zo vlug mogelijk nieuwe muzikanten aangetrokken. Met een degelijk aangevulde bezetting werd het Ceciliafeest in december 1999 opgeluisterd en kort nadien werd ook op het nieuwjaarsconcert gemusiceerd. In 2000 lagen de hoogtepunten vooral in het najaar, nl. concert te Kessenich en een uitstap naar de Ardennen. In 2001 werd een muziekkamp georganiseerd en op zondag 23 december het kerstconcert in de St.-Catharinakerk te Maaseik. Natuurlijk verzorgde de Jeugdharmonie ook weer het nieuwjaarsconcert en dit op 20 januari 2002. Verdere activiteiten waren het dubbelconcert op 30 maart 2002 in zaal

Van Eyck, samen met het jeugdorkest van de Harmonie van Peer. Op 13 april van dit jaar trad de Jeugdharmonie op in Stokkem en op 18 april in Genk. Andere activiteiten, zoals onze "Pannekoekendag" en het "Eetfestijn", konden rekenen op heel wat publiek, waaruit blijkt dat men onze jeugdharmonie een warm hart toedraagt. Van de opbrengst werden shirts aangekocht, wat de presentatie zeker ten goede zal komen.

Hoogtepunt was wel het behalen van een eerste prijs op de 50ste editie van het Europees Muziekfestival voor de

Jeugd (EMS) van 1 tot 5 mei 2002 te Neerpelt.

Samenstelling van de Jeugdharmónie 2002

Liesbeth Bergs	Pieter Franssen
Bjorn Brouwers	Jelle Franssen
Els Bohnen	Jo Franssen
Riet Bohnen	Dries Heymans
Wim Bohnen	Mark Heusschen
Rik Bohnen	Chris Hindrikk
Jean Boumans	Dirk Hindrikk
Yasminne Claes	Céline Jansen
Reinout Claes	Jules Jansen
Imme Coolen	Cara Kuypers
Stef De Langhe	Koen Koolen
Frank De Langhe	Greet Meuris

Martine Meuris
Erwin Opdenakker

Bert Paradis
Daphne Pillaerds
Emma Raets
Arne Schepers
Karen Schepers
Steven Schepers
Marnick Sluismans
Paul Timmermans
Daan Vercammen
Pieter Verlaak
Stef Verlaak

Dirigent
René Hindrikk
Bestuursleden
Arthur Brouwers
Herman Jansen
Toon Koolen
Gisèle Wolfs
Jos Vercammen
Joëlle Seegers

Erratum

Beschouw het onderschrift onder de foto pag. 72 van vorig nummer als nietig en vervang het door de tekst van de voetnoot 2 op pag. 73.
Onze excuses.

Abonnementen (of geschenkabonnementen) steeds verkrijgbaar door storting op nr. 001-0678921-94 tnv De Maaseikenaar, 3680 Maaseik, met vermelding: abonnement of geschenkabonnement voor... (naam + volledig adres).

België: € 10

Overige landen: € 12,50

Een steunabonnement kan vanaf € 25. Abonnees worden verzocht hun eventuele adreswijziging mee te delen aan ons redactielid:

Ludo Droushoudt, Oude Ophoverbaan 170,
B-3680 Maaseik. Tel 089/565123.

e-mail: ludo.droushoudt@skynet.be

Iedere auteur blijft verantwoordelijk voor het door hem ingestuurde artikel. Geen uittreksel, afdruk of overname uit "De Maaseikenaar" mag geschieden zonder bronvermelding.

Teksten voor volgende editie vóór 20 september 2002 aan Tony Van Wijck,

Maastrichtersteenweg 11,

3680 Maaseik

e-mail: tony.vanwijck@skynet.be

DE REDACTIE

Harry Beenders
Jaak Bergers
Marcel Cuyx
Ludo Droushoudt
John Golsteyn
Thérèse Hendrickx-Godelaine
Herman Hendrix
Rik Nulens
Tony Van Wijck
Jacqueline Wolfs-Godermans

MEDEWERKERS

Hubert Aendekerk
Piet Henkens
Frans Keijers
Arno Latour
Marcel Leduc
Hélène Reprieis-Van Esser
Ghislain Vermassen